

NBP

Narodowy Bank Polski

Czerwiec 2019 r.

Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2019 r.

Czerwiec 2019 r.

Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2019 r.

Spis treści

1. Streszczenie	1
2. Liczba kart płatniczych	4
2.1. Ogólna liczba kart	4
2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych	5
2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji	6
2.3.1. Karty debetowe	6
2.3.2. Karty kredytowe	7
2.3.3. Karty obciążeniowe	9
2.3.4. Karty przedpłacone	9
2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych	10
2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe	12
3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych	14
3.1. Liczba transakcji	14
3.2. Wartość transakcji	16
3.3. Transakcje bezgotówkowe	17
3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego	17
3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych	19
3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczymi	22
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych	25
4.1. Bankomaty	25
4.2. Akceptanci	27
4.3. Punkty handlowo-usługowe	28
4.4. Terminale POS	28
4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (<i>cash back</i>)	30
Załącznik 1. Liczba kart płatniczych	33
Załącznik 2. Liczba transakcji kartami	34
Załącznik 3. Wartość transakcji kartami	35
Załącznik 4. Bezgotówkowe oraz gotówkowe transakcje kartami płatniczymi	36
Załącznik 5. Karty płatnicze zbliżeniowe	37
Załącznik 6. Wypłaty gotówki w bankomatach oraz wypłaty sklepowe (<i>cash back</i>)	38
Załącznik 7. Rynek akceptacji kart płatniczych wg danych od agentów rozliczeniowych	39
Spis wykresów	40

1. Streszczenie

Na koniec I kwartału 2019 r. znajdowało się na rynku polskim 41,3 mln kart płatniczych, to jest o 61 tys. kart więcej niż w grudniu 2018 r. (wzrost o 0,1%). Faktem wartym podkreślenia jest stale rosnąca liczba kart płatniczych w Polsce.

Podstawową kategorią kart w Polsce są karty debetowe (79,2%). Łączna liczba kart debetowych wyniosła 32,7 mln szt. i zwiększyła się o 152,1 tys. (wzrost o 0,5%). Drugą kategorią kart najczęściej spotykanych w Polsce są karty kredytowe (14,2%), których łączna liczba wyniosła w Polsce 5,87 mln szt. Liczba kart kredytowych na przestrzeni I kwartału 2019 r. zmniejszyła się o 8,5 tys. (spadek o 0,1%).

Charakterystycznym zjawiskiem obserwowanym na rynku polskim jest dalszy wzrost liczby kart zbliżeniowych. Na koniec marca 2019 r. w Polsce było ich 35 mln szt. Na przestrzeni kwartału liczba kart zwiększyła się o 330 tys. szt. Na koniec I kwartału 2019 r. udział kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart płatniczych osiągnął rekordowy poziom i wynosił 84,8% (w poprzednim kwartale wynosił 84,1%).

Według danych z banków, w I kwartale 2019 r. odnotowano wzrost liczby oraz wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych. Przeprowadzono 1,4 mld transakcji kartami płatniczymi (spadek o 3%) o łącznej wartości 175,7 mld zł (spadek o 8%). W I kwartale 2019 r. pojedyncza transakcja dokonana przy użyciu karty płatniczej wynosiła średnio 125 zł (w poprzednim kwartale 132,7 zł). Karta płatnicza posłużyła klientom na przestrzeni kwartału do realizacji średnio 34 transakcji gotówkowych, jak i bezgotówkowych (w poprzednim kwartale 35 transakcji).

W I kwartale 2019 r. przy użyciu kart przeprowadzono 1,25 mld transakcji bezgotówkowych, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek o 2%. Transakcje bezgotówkowe stanowiły 88,7% łącznej liczby wszystkich transakcji kartami (pozostałe 11,3% wszystkich transakcji stanowiły transakcje gotówkowe, czyli wypłaty z bankomatów, kas banku lub wypłaty sklepowe (*cash back*)). Wartość transakcji bezgotówkowych wyniosła 79,8 mld zł (co stanowi spadek o 9% w porównaniu do poprzedniego kwartału). Karta płatnicza została wykorzystana do realizacji płatności bezgotówkowych średnio 30 razy (w poprzednim kwartale 31 razy). Pojedyncza płatność bezgotówkowa wynosiła średnio 64 zł (w poprzednim kwartale 69 zł).

Na koniec marca 2019 r. liczba terminali POS w Polsce wynosiła 822 tys., czyli w kwartale przybyło 35,8 tys. nowych urządzeń, co stanowi wzrost o 5%. Warto podkreślić, iż liczba terminali stale wzrasta. Od końca grudnia 2017 r. (w ciągu ostatnich 15 miesięcy) przybyło na rynku polskim 189 tys. dodatkowych urządzeń.

Na przestrzeni I kwartału 2019 r., liczba działających akceptantów wyposażonych w terminale POS zwiększyła się do poziomu 356,3 tys. (wzrost o 5%). Nastąpił także wzrost liczby punktów handlowo-usługowych, które są przystosowane do akceptacji kart płatniczych. Na koniec marca 2019 r. punktów tego typu było 590,5 tys., czyli w porównaniu do grudnia 2018 r. więcej o 27,9 tys. (wzrost o 5%).

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Na podstawie danych pozyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych, na koniec marca 2019 r. w Polsce było 822 tys. terminali akceptujących instrumenty płatnicze wyposażone w funkcję zbliżeniową. Wskaźnik udziału terminali zbliżeniowych do wszystkich urządzeń typu POS osiągnął poziom 100%.

Warto podkreślić, iż w I kwartale 2019 r. średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 53 zł. W poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 56 zł, czyli po raz kolejny przekroczył granicę 50 zł. Wzrost średniej wartości transakcji zbliżeniowych w dłuższym okresie świadczy o tym, że powszechność wykorzystywania płatności zbliżeniowych odnosi się nie tylko do płatności niskokwotowych (o wartości poniżej 50 zł), lecz także do płatności na wyższe kwoty, przekraczające 50 zł, powyżej której wymagane jest obecnie również podanie kodu PIN.

Agenci rozliczeniowi w I kwartale 2019 r. zrealizowali ponad 1,2 mld transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 76,4 mld zł. W I kwartale 2019 r. zarówno liczba, jak i wartość transakcji była mniejsza niż w kwartale poprzednim. Odnotowano w odniesieniu do liczby spadek o 2% oraz w odniesieniu do wartości spadek o 8%.

Odmienną kategorią płatności bezgotówkowych obsługiwanych przez agentów rozliczeniowych są płatności w Internecie. W I kwartale 2019 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 24 mln transakcji, co w porównaniu do kwartału poprzedniego oznaczało spadek o 1%. Wartość łączna transakcji w internecie opiewała na kwotę 3,2 mld zł, czyli była o 65 mln zł mniejsza niż w kwartale poprzednim. Odnotowano zatem spadek na poziomie 2%.

Trend spadkowy liczby bankomatów znowu był widoczny. Na przestrzeni I kwartału 2019 r. liczba bankomatów zmniejszyła się o kolejne 217 urządzeń (spadek o 1%). W Polsce na koniec marca 2019 r. było 22.668 bankomatów.

Transakcji wypłat z bankomatów było 149,1 mln, tj. mniej o 9,5 mln w porównaniu do kwartału poprzedniego (spadek o 6%). Spadł także wskaźnik liczby wypłat realizowanych średnio dziennie w przeliczeniu na jeden bankomat z poziomu 75 do poziomu 73 transakcji. Łączna wartość wypłat wyniosła 78,9 mld zł, co w porównaniu do kwartału poprzedniego oznacza spadek o 7%. Wypłata w bankomacie średnio wynosiła 529 zł, czyli była niższa niż w kwartale poprzednim (535 zł).

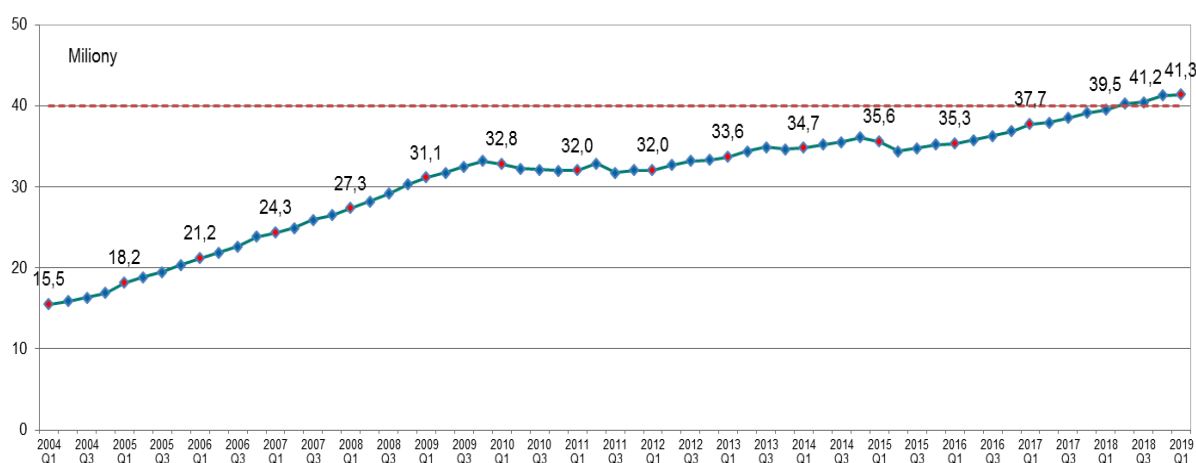
Na koniec marca 2019 r. placówek handlowo-usługowych, w których klienci mogli zrealizować usługę wypłaty sklepowej, było 211,4 tys. W I kwartale 2019 r. liczba takich placówek zwiększyła się o 13,9 tys. (wzrost o 7%). W I kwartale 2019 r. klienci dokonali 4,5 mln wypłat sklepowych, czyli o 73,3 tys. więcej niż w kwartale poprzednim, co stanowi wzrost o 2%. Łączna wartość wypłat sklepowych wyniosła 535,5 mln zł i w porównaniu do poprzedniego kwartału wzrosła o kwotę 6,2 mln zł (wzrost o 1%). Średnia wartość pojedynczej wypłaty sklepowej wyniosła 120 zł (w poprzednim kwartale 121 zł).

2. Liczba kart płatniczych

2.1. Ogólna liczba kart

Według danych z banków, na koniec marca 2019 r. na polskim rynku znajdowało się w obiegu 41,3 mln kart płatniczych, to jest o 60,9 tys. kart więcej niż w grudniu 2018 r., co stanowiło wzrost o 0,1%. Obserwowana od lat tendencja wzrostowa spowodowała, iż liczba kart na przestrzeni ostatnich 10 lat wzrosła niemal 1,4-krotnie (z poziomu 30,3 mln kart na koniec 2008 r.), a na przestrzeni ostatnich 14 lat wzrosła ponad 2,4-krotnie (z poziomu 16,9 mln kart na koniec 2004 r.) (wykres nr 2.1).

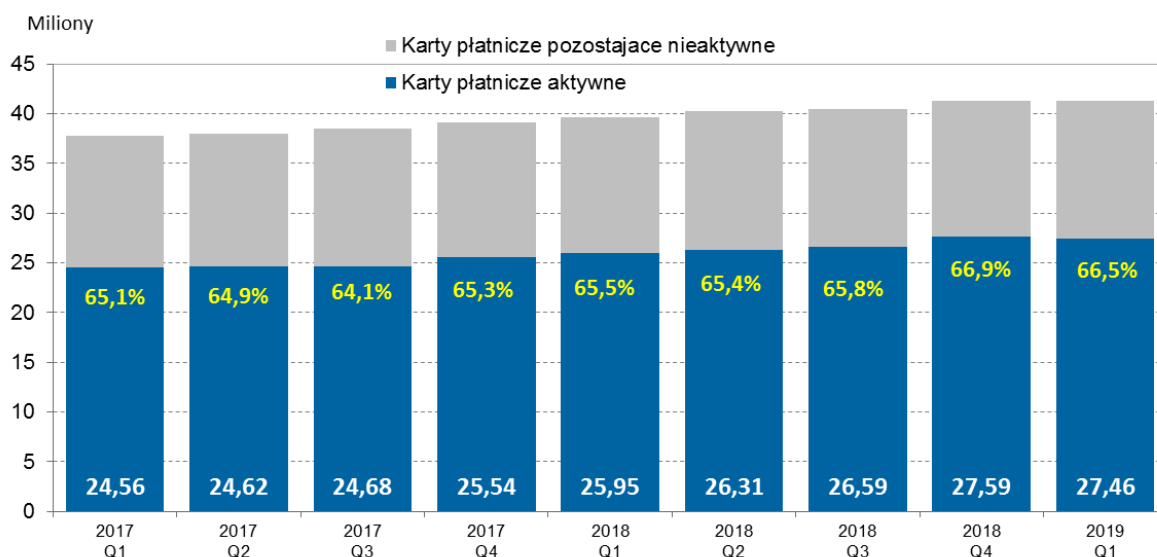
Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od 2004 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Na koniec marca 2019 r. zanotowany został spadek liczby aktywnych kart płatniczych, tj. takich, którymi w ciągu ostatniego kwartału została dokonana co najmniej jedna transakcja gotówkowa bądź bezgotówkowa. Liczba aktywnych kart płatniczych zmniejszyła się w porównaniu z końcem 2018 r. o 135,7 tys. szt. do poziomu 27,5 mln szt., co stanowi spadek o 0,5%. Natomiast udział aktywnych kart płatniczych w ogólnej liczbie kart wyemitowanych w Polsce na koniec marca 2019 r. wyniósł 66,5% i spadł w porównaniu do końca grudnia 2018 r. o 0,4 p.p. Oznacza to równocześnie, że blisko 1/3 wydanych w Polsce kart płatniczych pozostaje nieaktywna (wykres nr 2.2).

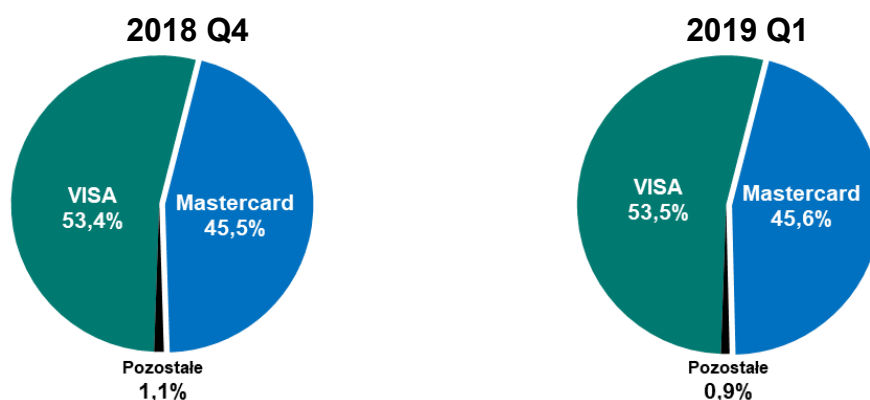
Wykres 2.2 Liczba kart płatniczych aktywnych (w mln szt.) oraz ich udział procentowy w ogólnej liczbie kart wyemitowanych w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Pozycję dominującą na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje płatnicze z logo których są wydawane karty płatnicze, nadal utrzymuje organizacja VISA, do której należy 53,5% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce – z 45,6% udziałem w rynku – zajmuje organizacja Mastercard, co zaprezentowano na wykresie nr 2.3. W I kwartale 2019 r. udział kart Mastercard zwiększył się o 0,1 punktu procentowego. Na koniec marca 2019 r. udział pozostałych kart, w tym głównie kart własnych banków, wyniósł 0,9%.

Wykres 2.3 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec IV kwartału 2018 r. oraz I kwartału 2019 r.

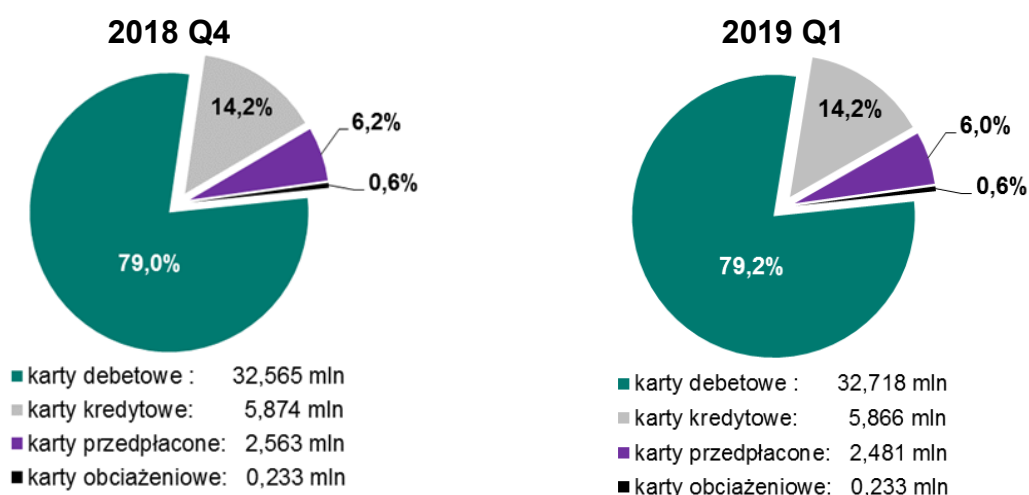
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, przedpłacone i obciążeniowe na koniec IV kwartału 2018 r. oraz I kwartału 2019 r. przedstawiono na wykresie nr 2.4. Podobnie jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział (79,2%) miały karty debetowe, których na koniec marca 2019 r. było 32,7 mln szt., a na drugiej pozycji (14,2%) znalazły się karty kredytowe w liczbie 5,9 mln szt. Karty przedpłacone, których na koniec marca br. było w obiegu 2,5 mln szt., posiadały 6% udziału w rynku. Najmniej liczną kategorią obecną na rynku są karty obciążeniowe, których w obiegu było 233 tys., co stanowiło 0,6% udziału w rynku.

Wykres 2.4 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec IV kwartału 2018 r. oraz I kwartału 2019 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.1. Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych (z wyjątkiem transakcji realizowanych z wykorzystaniem funkcji zbliżeniowej w trybie off-line) są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty weryfikowana jest karta płatnicza i posiadacz karty (np. przez podanie kodu PIN) oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do każdego otwieranego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

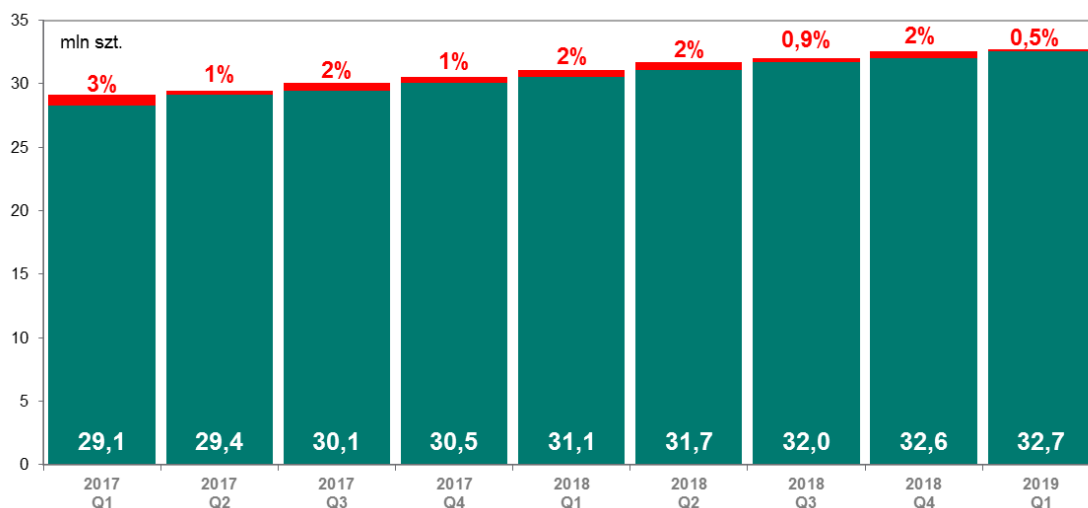
Liczba kart płatniczych

W I kwartale 2019 r. liczba kart debetowych wyniosła 32,7 mln szt. czyli w porównaniu do kwartału poprzedniego zwiększyła się o 152 tys. (wzrost o 0,5%) (wykres nr 2.5). Udział kart debetowych w rynku kart płatniczych stanowi zdecydowanie dominującą część i wyniósł 79,2% i na przestrzeni kwartału zwiększył się o 0,2 punktu procentowego.

Wykres 2.5 Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

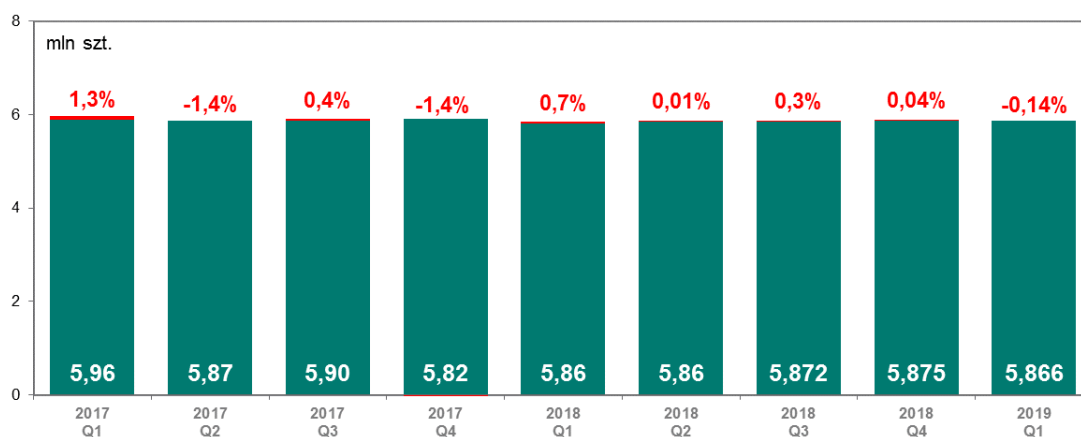
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.2. Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Zazwyczaj banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może dokonywać płatności, korzystając z nieoprocentowanego kredytu. Na okres bezodsetkowy składa się miesięczny okres rozliczeniowy (28-31 dni) i okres na spłatę zadłużenia bez odsetek (około 20-25 dni, w zależności od banku i rodzaju karty). Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku wydającym kartę kredytową.

Na koniec marca 2019 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 5,9 mln szt. W I kwartale 2019 r. liczba kart kredytowych w stosunku do końca poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 8,5 tys., co stanowiło spadek o 0,14% (wykres nr 2.6).

Wykres 2.6 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

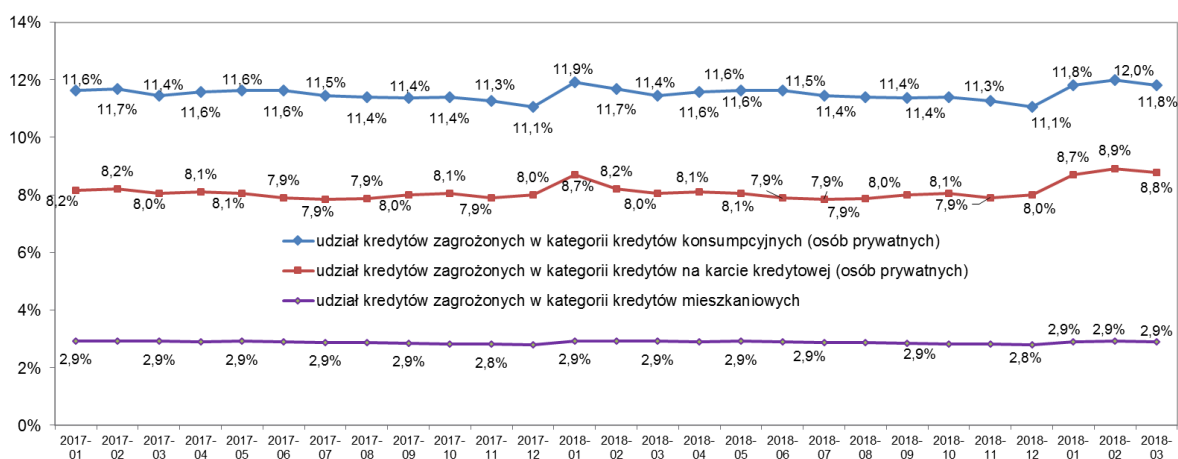

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Na koniec marca 2019 r. w Polsce wartość kredytów zaciągniętych na karty kredytowe wyniosła 14,385 mld zł, od końca 2018 r. zmniejszyła się o 241,6 mln zł (spadek o 1,7%).

Równocześnie na koniec marca 2019 r. wskaźnik udziału kredytów zagrożonych w ogólnej wartości kredytów udzielonych za pośrednictwem kart kredytowych wyniósł 8,8% (czyli był wyższy niż w grudniu 2018 r., gdy wynosił 8%). Wielkość wskaźnika kredytów zagrożonych na kartach kredytowych na przestrzeni kolejnych miesięcy od stycznia 2017 r. przedstawiono na wykresie nr 2.7.

Wykres 2.7 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2017 r.

Źródło: Departament Stabilności Finansowej, NBP

2.3.3. Karty obciążeniowe

Karty obciążeniowe (zwane również „charge”) pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego. Rachunek posiadacza karty obciążeniowej jest obciążany przez bank – z reguły raz w miesiącu – kwotą należności wykorzystania limitu kredytowego. Na koniec marca 2019 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 232,7 tys. szt. i od grudnia 2018 r. zmniejszyła się o 800 szt. (wykres nr 2.8). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł 0,6%, czyli pozostał bez zmian w porównaniu do poprzedniego kwartału.

Wykres 2.8 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

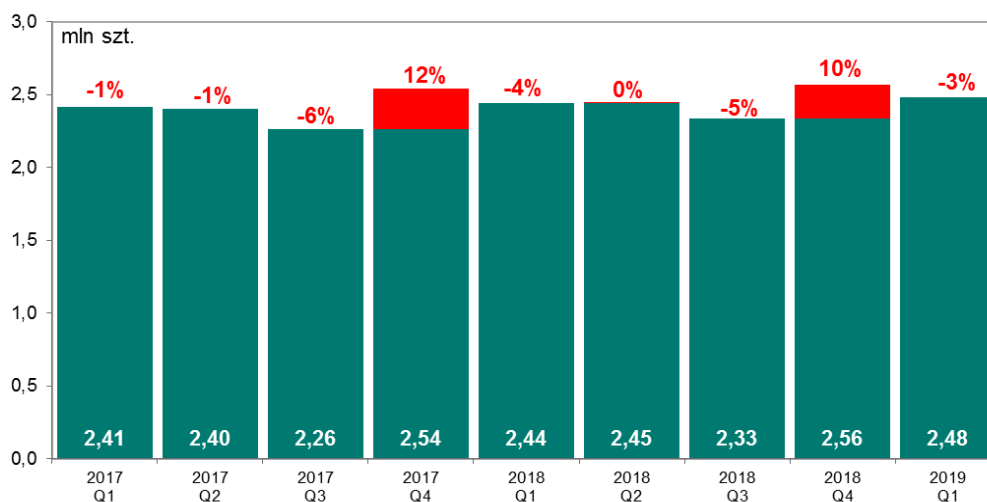
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.4. Karty przedpłacone

Karty przedpłacone (z ang. *prepaid cards*) umożliwiają dokonywanie płatności z wykorzystaniem środków dostępnych na przypisanym do karty rachunku płatniczym. Przed użyciem karty rachunek ten należy zasilić środkami, np. poprzez polecenie przelewu zlecone w serwisie bankowości internetowej lub w formie wpłaty gotówki w oddziale banku.

Na koniec marca 2019 r. liczba kart przedpłaconych wynosiła 2,5 mln szt. i była o 82 tys. niższa (spadek o 3%) niż na koniec grudnia 2018 r. (wykres nr 2.9). Udział kart przedpłaconych w rynku kart płatniczych wyniósł 6%, czyli w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszył się o 0,2 punktu procentowego.

Wykres 2.9 Liczba kart przedpłaconych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

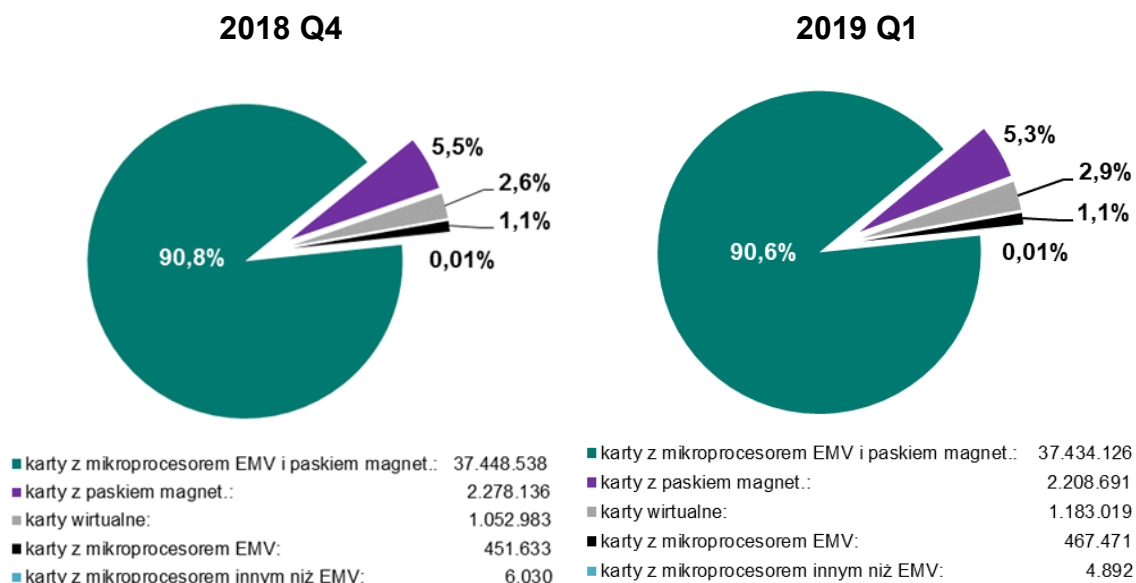

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe), karty wyposażone tylko w mikroprocesor oraz karty wirtualne na koniec IV kwartału 2018 r oraz I kwartału 2019 r. ilustruje wykres nr 2.10.

Wykres 2.10 Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w IV kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.

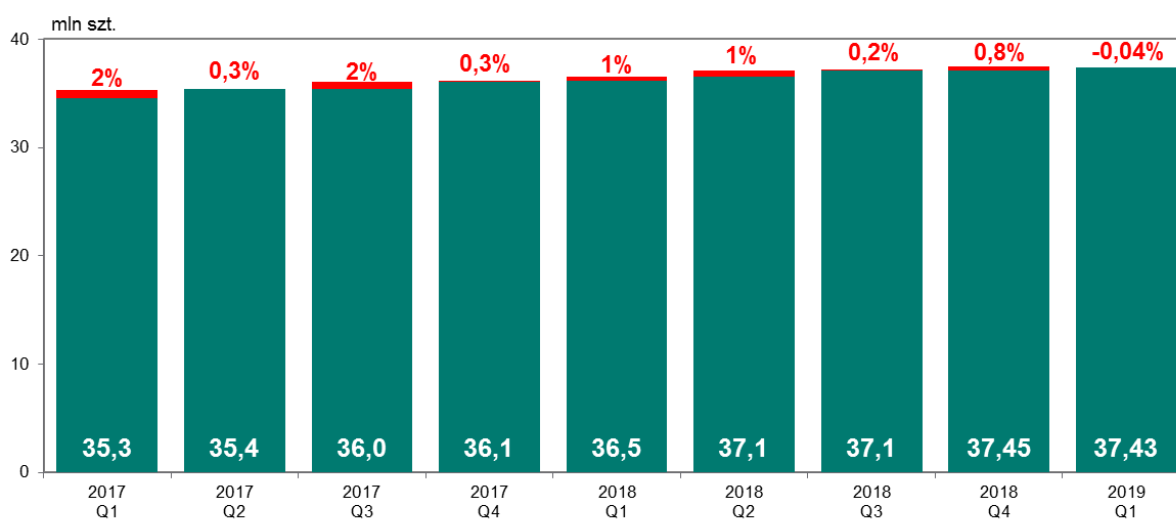
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Liczba kart płatniczych

Kart hybrydowych, tj. wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor, na koniec marca 2019 r. było w obiegu 37,4 mln szt. Karty hybrydowe są dominującą kategorią kart na rynku polskim, stanowiąc 90,6% (wykres nr 2.10). W porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpiło jednak zmniejszenie liczby tego typu kart o 14 tys. sztuk, czyli spadek o 0,04% (wykres nr 2.11).

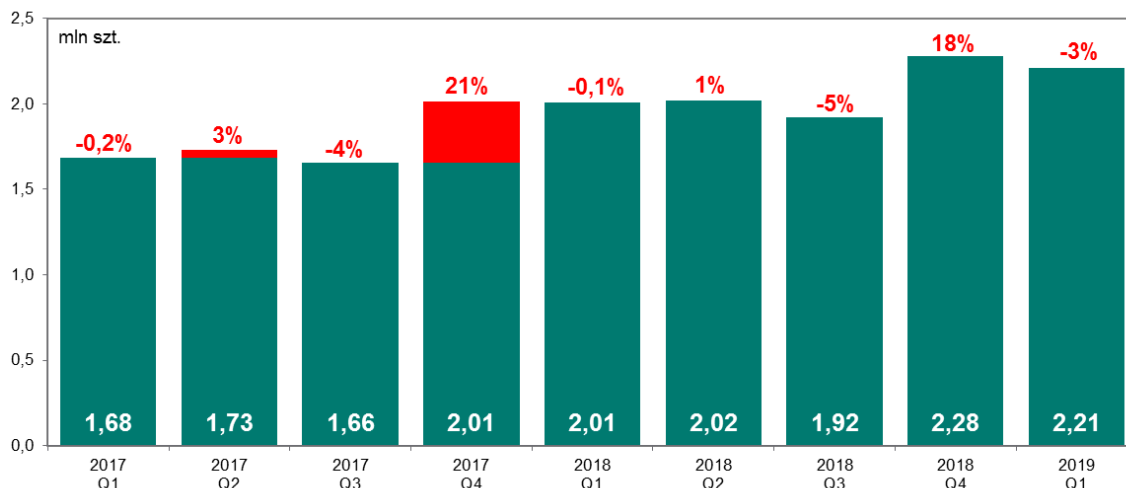
Wykres 2.11 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W omawianym okresie spadła również liczba kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec marca 2019 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła 2,2 mln szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 69 tys., co stanowiło spadek o 3% (wykres nr 2.12). Na koniec marca 2019 r. udział w rynku kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny wyniósł 5,3%.

Wykres 2.12 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Od 2004 roku na rynku polskim występują tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu. W porównaniu do poprzedniego kwartału liczba kart wirtualnych zwiększyła się o 130 tys. kart (wzrost o 12%). Na koniec I kwartału 2019 r. liczba kart wirtualnych kształtowała się na poziomie 1,2 mln, zaś udział tych kart w ogólnej liczbie kart wynosił 2,9% (w poprzednim kwartale stanowił 2,6%).

W I kwartale 2019 r. liczba kart wyposażonych tylko w mikroprocesor EMV zwiększyła się o 16 tys. (wzrost o 4%), osiągając łączną liczbę 467,5 tys. Udział tych kart w ogólnej liczbie wydanych kart nadal jednak pozostaje niewielki i w analizowanym okresie wyniósł 1,1%.

Szczegółowe dane dotyczące kategorii wydanych kart prezentuje załącznik nr 1.

2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Przełomowym etapem rozwoju rynku polskiego było upowszechnienie nowej formy płatności z wykorzystaniem zbliżeniowej karty płatniczej. Transakcje zbliżeniowe odbywają się bezstykowo (konieczne jest tylko zbliżenie karty do terminala), a przy płatnościach poniżej 50 zł nie jest obecnie wymagane podanie kodu PIN lub złożenie podpisu posiadacza karty. Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową.

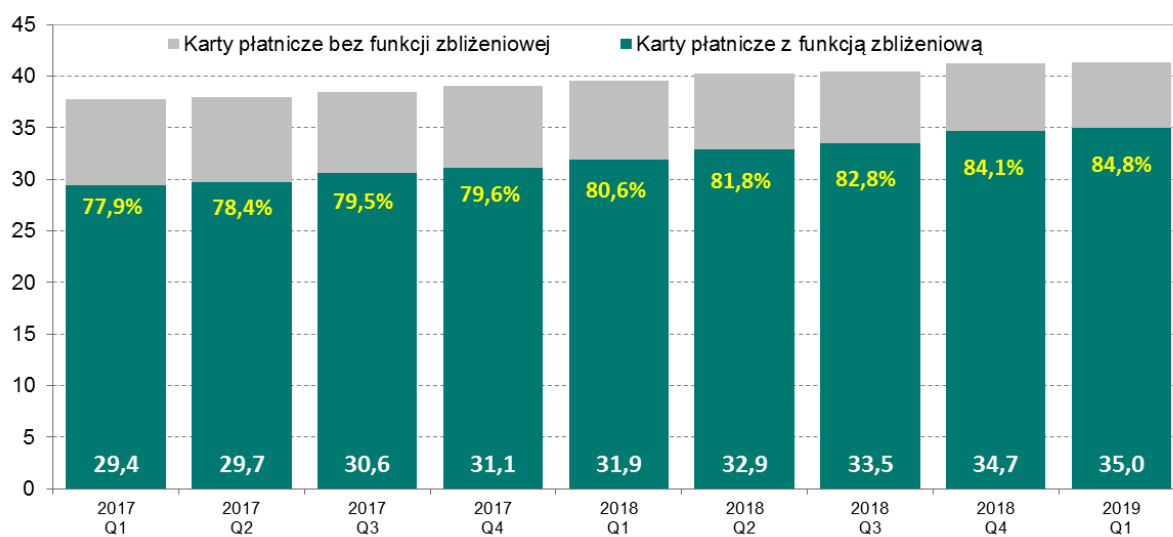
Na koniec I kwartału 2019 r., wg danych przekazanych przez banki w raportach kwartalnych, na rynku polskim znajdowało się w obiegu ok. 35 mln kart z funkcją zbliżeniową, co przełożyło się na rekordowo wysoki udział w całości rynku kart płatniczych na poziomie 84,8% (w poprzednim kwartale stanowiło 84,1%). Liczba kart zbliżeniowych, w porównaniu do kwartału poprzedniego,

Liczba kart płatniczych

---

zwiększyła się o 330 tys. szt., co stanowiło wzrost o 1%. Liczbę kart zbliżeniowych oraz udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich kart płatniczych wyemitowanych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r., przedstawia wykres nr 2.13.

Wykres 2.13 Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

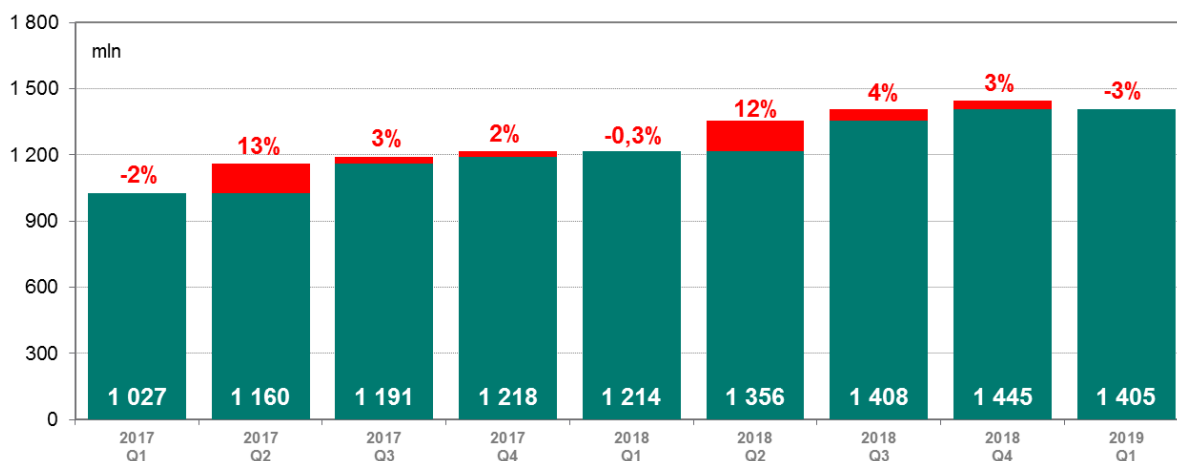

3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

3.1. Liczba transakcji

Według danych z banków, w I kwartale 2019 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 1,405 mld transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych). W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zmniejszenie liczby transakcji o 39,8 mln, co stanowiło spadek o 3% (wykres nr 3.1). Porównując do analogicznego kwartału w roku ubiegłym, liczba przeprowadzonych transakcji wzrosła o 16%.

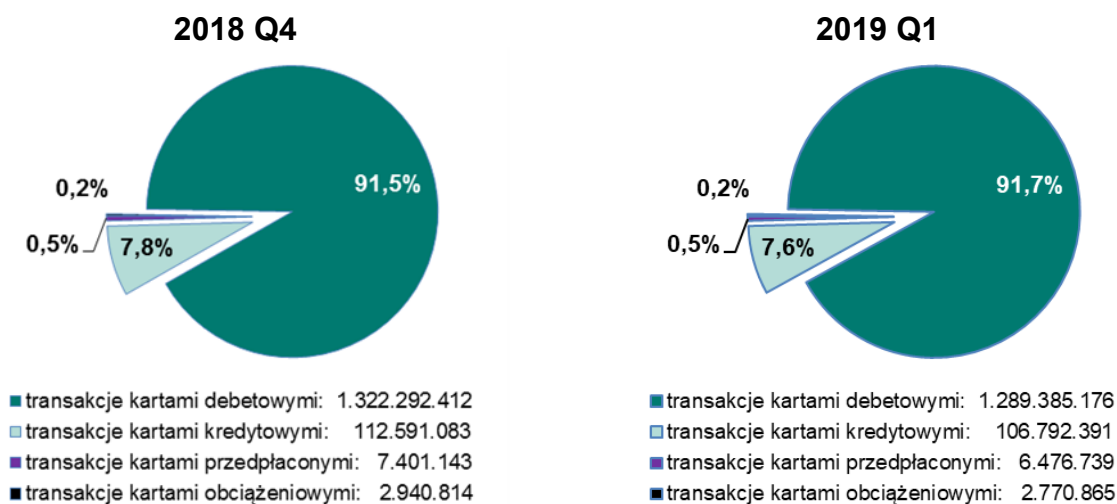
Wykres 3.1 Liczba (w mln) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W I kwartale 2019 r. - analogicznie jak w kwartale poprzednim - przeważająca większość transakcji, tj. 91,7%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (7,6%), kartami przedpłaconymi (0,5%) oraz kartami obciążeniowymi (0,2%) (wykres nr 3.2).

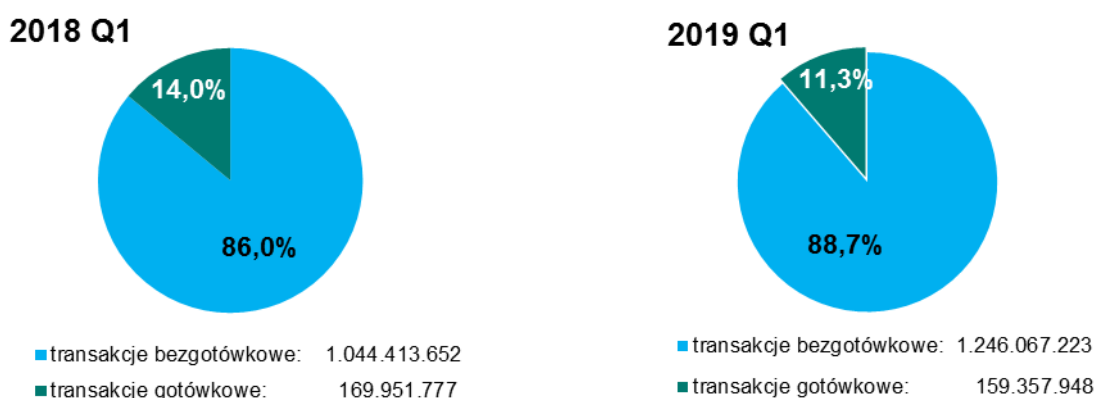
Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w IV kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Do kategorii transakcji kartowych, o których informacje są przekazywane przez banki do NBP, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa wypłaty sklepowej (*cash back*), płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych i płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane obejmują wszystkie operacje dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Transakcje bezgotówkowe stanowiły 88,7% liczby wszystkich transakcji kartowych (wykres nr 3.3). Na przestrzeni ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 2,7 punktu procentowego.

Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.

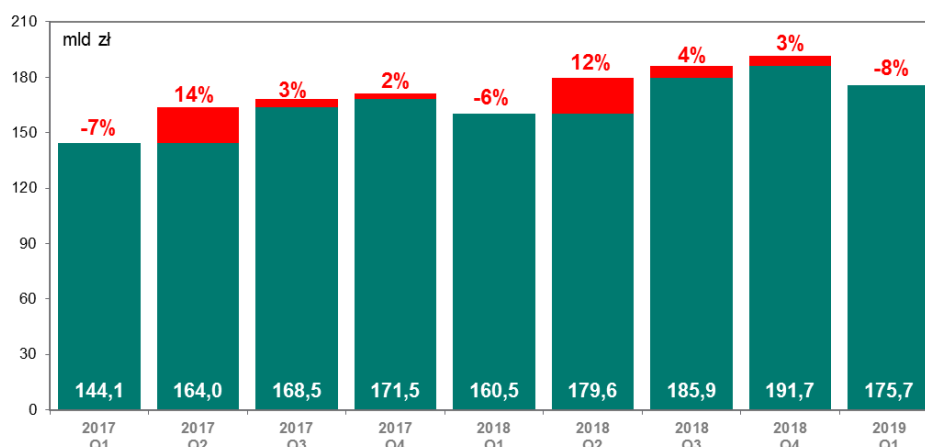

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3.2. Wartość transakcji

W I kwartale 2019 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 175,7 mld zł. W porównaniu do poprzedniego kwartału ich wartość zmniejszyła się o 16,1 mld zł, co stanowi spadek o 8%. Natomiast na przestrzeni ostatniego roku wartość transakcji kartami zwiększyła się o 9% (wykres nr 3.4).

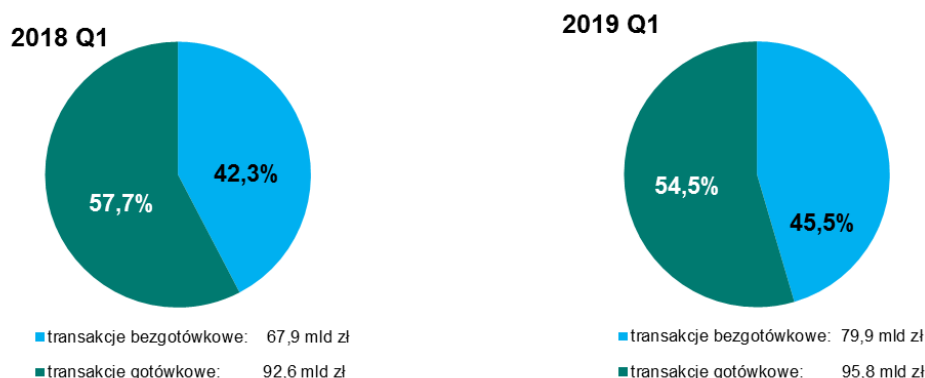
Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych nadal dominują transakcje gotówkowe. Jako transakcje gotówkowe rozumiane są wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty z kas banków oraz wypłaty sklepowe *cash back*. Udział transakcji gotówkowych wyniósł 54,5% a na przestrzeni ostatniego roku wskaźnik ten zmniejszył się o 3,2 punktu procentowego (wykres 3.5).

Wykres 3.5 Udział wartości transakcji bezgotówkowych i gotówkowych przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W I kwartale 2019 r. udział wartości transakcji bezgotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 45,5%.

W I kwartale 2019 r. średnia wartość transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej wyniosła 125 zł i była niższa niż w poprzednim kwartale (132,7 zł). Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W I kwartale 2019 r. na jedną kartę przypadały średnio 34 przeprowadzone transakcje (w poprzednim kwartale było to średnio 35 transakcji).

3.3. Transakcje bezgotówkowe

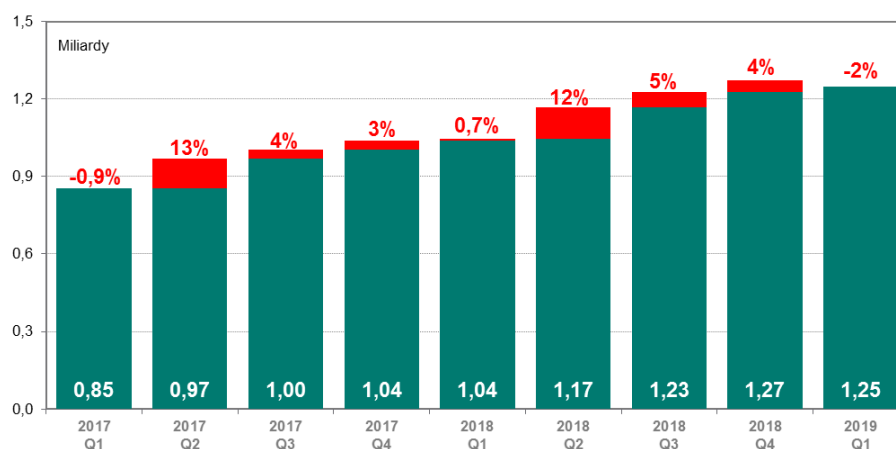
3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego

W I kwartale 2019 r., według danych przekazanych przez banki, przeprowadzono 1,25 mld transakcji bezgotówkowych, czyli mniej o 26,8 mln transakcji niż w poprzednim kwartale, co stanowiło spadek o 2% (wykres nr 3.6).

Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując I kwartał 2019 r. do analogicznego okresu w 2018 r., liczba transakcji była większa o 19%, a porównując do 2017 r., była większa o 46%. Dane jednoznacznie wskazują, że na rynku polskim rośnie skłonność klientów do realizowania płatności bezgotówkowych przy użyciu kart płatniczych. Wzrost liczby transakcji bezgotówkowych jest przede wszystkim rezultatem coraz bardziej powszechnego korzystania z kart zbliżeniowych oraz rosnącej sieci akceptacji kart.

Wykres 3.6 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

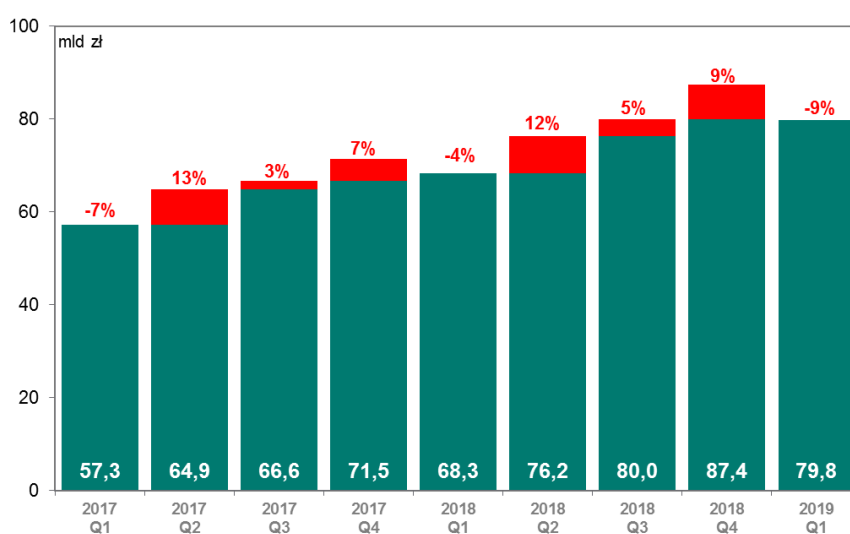
Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

Według danych z banków, w I kwartale 2019 r. przy użyciu kart dokonano na rynku polskim transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 79,8 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek o 7,6 mld zł (spadek o 9%). Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie wykazuje stałą tendencję rosnącą. I tak, porównując I kwartał 2019 r. do analogicznego okresu w 2018 r., można zaobserwować, iż wartość transakcji wzrosła o 17%, a na przestrzeni dwóch lat wzrosła o 39% (wykres nr 3.7).

Wykres 3.7 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

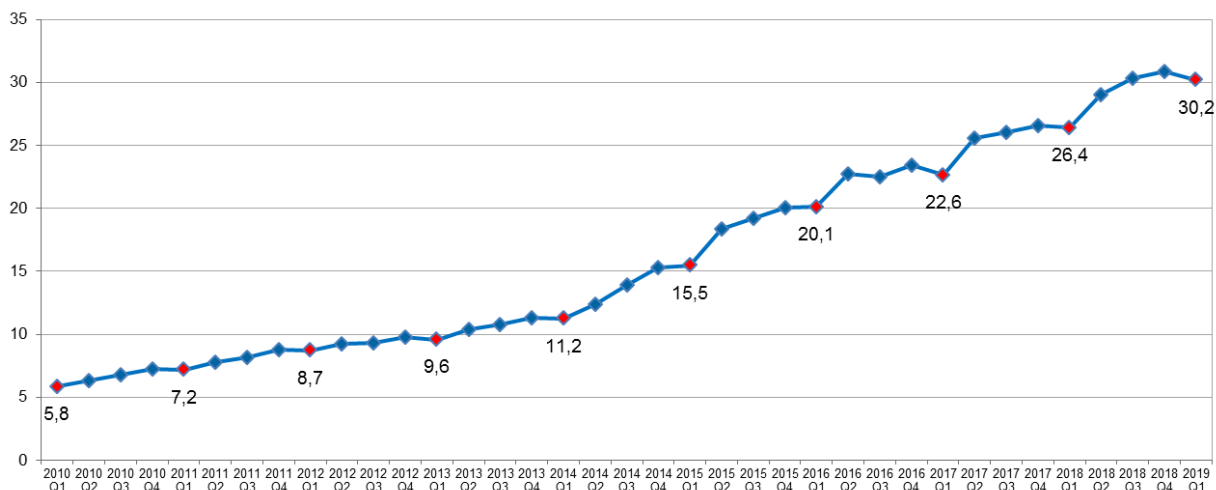

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Średnia liczba transakcji bezgotówkowych przeprowadzonych pojedynczą kartą płatniczą w I kwartale 2019 r. wyniosła 30. Na przestrzeni dłuższego okresu zauważalny jest wzrost omawianego wskaźnika, co potwierdza skłonność klientów do coraz częstszego wykorzystywania kart płatniczych (wykres nr 3.8).

W I kwartale 2019 r. średnia wartość transakcji bezgotówkowej przeprowadzonej przy użyciu karty wynosiła 64,1 zł (w poprzednim kwartale 68,7 zł).

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.

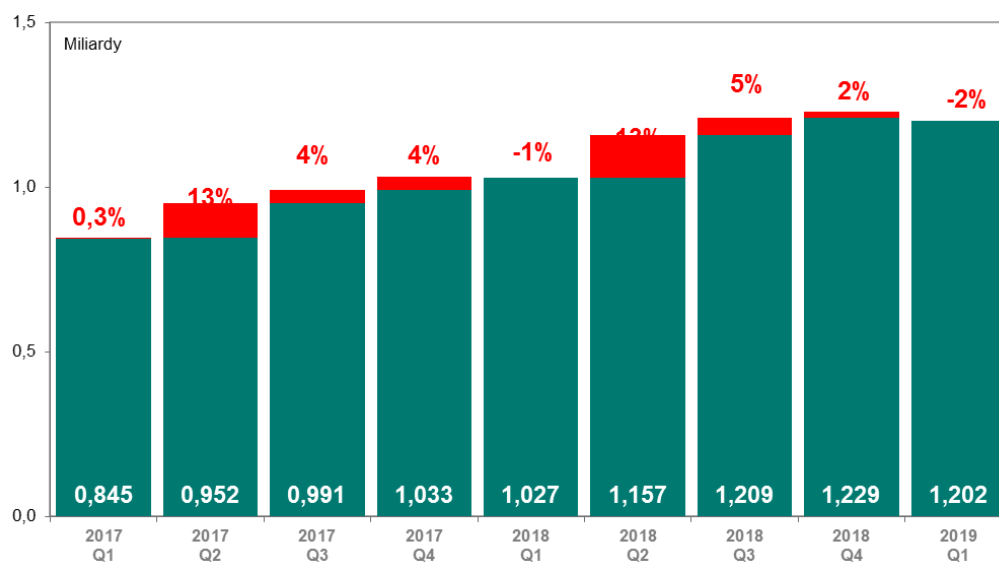
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to głównie transakcje o charakterze bezgotówkowym, przeprowadzane w terminalach POS bądź za pośrednictwem Internetu, ale również transakcje gotówkowe w formie wypłat sklepowych *cash back* (o nich szerzej w podrozdz. 4.5.).

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w I kwartale 2019 r. zarejestrowano 1,2 mld transakcji, czyli mniej o 27,3 mln (spadek o 2%) w porównaniu do poprzedniego kwartału. Wskaźnik liczby transakcji w dłuższym okresie prezentuje jednak tendencję rosnącą. I tak, liczba transakcji na przestrzeni ostatniego roku wzrosła o 17%, a na przestrzeni dwóch ostatnich lat wzrosła o 42% (wykres nr 3.9).

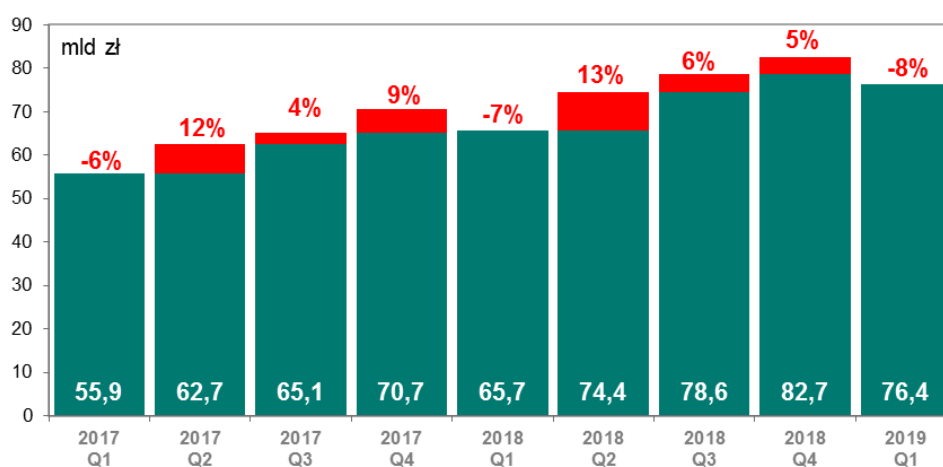
Wykres 3.9 Liczba (w mln szt.) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Łączna wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w I kwartale 2019 r. wynosiła 76,4 mld zł i w porównaniu do kwartału poprzedniego zmniejszyła się o 6,3 mld zł, co stanowiło spadek o 8% (wykres nr 3.10). Wartość transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie jednak wzrasta. I tak, na przestrzeni ostatniego roku liczba transakcji wzrosła o 16%, a na przestrzeni dwóch ostatnich lat wzrosła o 37%.

Wykres 3.10 Wartość (w mld zł) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

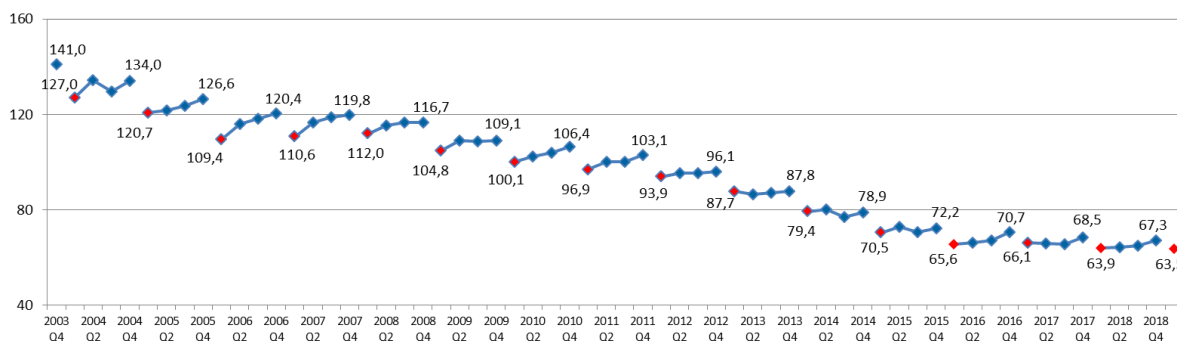

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

W I kwartale 2019 r. średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 63,5 zł. W analogicznych kwartałach lat poprzednich, tj. w I kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2017 r., wynosiła odpowiednio: 63,9 zł i 66,1 zł. Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, czyli okres od 2003 r., odnotowano trend spadkowy tego wskaźnika, co świadczy o używaniu kart do realizacji coraz większej liczby transakcji na coraz mniejsze kwoty (wykres nr 3.11).

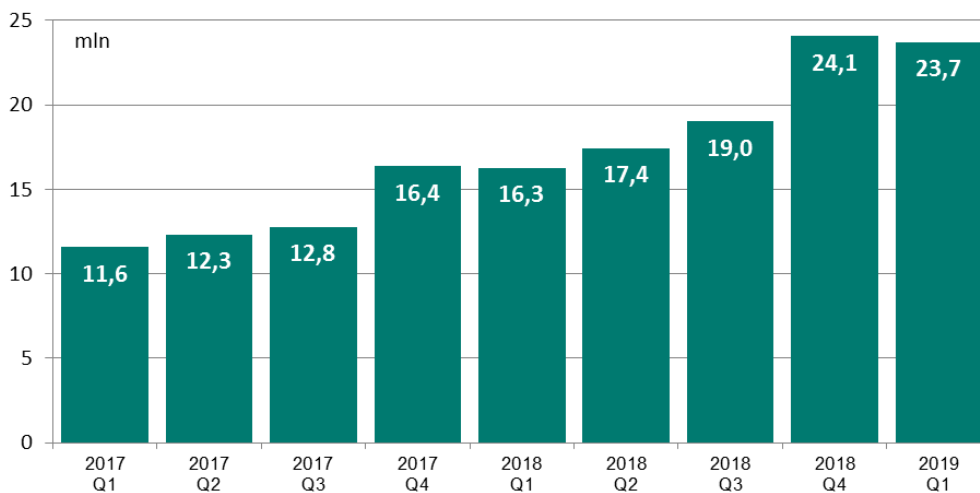
Wykres 3.11 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Dynamicznie rozwijającym się sektorem płatności są płatności w Internecie. W I kwartale 2019 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 23,7 mln transakcji. Liczba transakcji była mniejsza niż w poprzedzającym kwartale o 0,4 mln transakcji, co stanowiło spadek o 1% (wykres nr 3.12). Udział transakcji internetowych w ogólnej liczbie płatności bezgotówkowych wyniósł 1,97% i był nieznacznie większy w porównaniu do poprzedniego kwartału (1,96%).

Wykres 3.12 Liczba (w mln) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

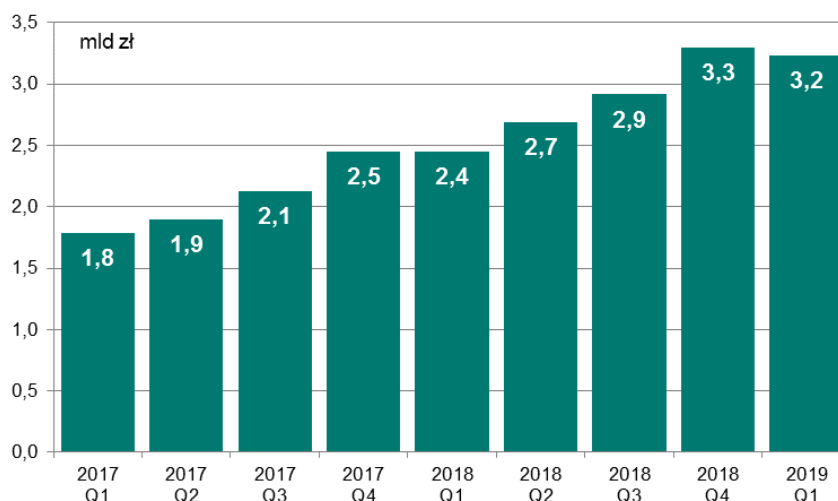

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Na uwagę zasługuje fakt, że w I kwartale 2019 r. klienci dokonali transakcji w Internecie o łącznej wartości 3,2 mld zł (wykres 3.13). Udział transakcji w Internecie w całości transakcji bezgotówkowych nieznacznie wzrósł i wyniósł 4,23% (w poprzednim kwartale wyniósł 3,99%).

Wykres 3.13 Wartość (w mld zł) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczym

Na przestrzeni ostatnich lat na rynku polskim nastąpiła prawdziwa rewolucja w sposobie korzystania z kart płatniczych, polegająca na ogromnym wzroście liczby kart zbliżeniowych oraz wzroście liczby transakcji zbliżeniowych.

Obecnie karty zbliżeniowe stanowią 84,8% wszystkich kart płatniczych w Polsce. Na koniec marca 2019 r. wydanych było 35 mln kart płatniczych z funkcją płatności zbliżeniowej.

Na koniec marca 2019 r. wszystkich zbliżeniowych instrumentów płatniczych, bazujących na kartach płatniczych - wliczając w to także: gadżety, stickery czy karty zainstalowane w telefonie - było łącznie 36,6 mln. W I kwartale br. przybyło ich 347 tys., co stanowi wzrost o 1%.

W I kwartale 2019 r. kartami płatniczymi w formie zbliżeniowej przeprowadzono 973,1 mln transakcji bezgotówkowych (wykres 3.14). W porównaniu do poprzedniego kwartału (974,4 mln) odnotowano zmniejszenie liczby transakcji o 1,3 mln, co stanowi spadek o 0,1% (należy mieć jednak na uwadze, że ogólna liczba transakcji bezgotówkowych również spadła). W I kwartale 2019 r. udział płatności zbliżeniowych w ogólnej liczbie bezgotówkowych płatności kartowych

Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

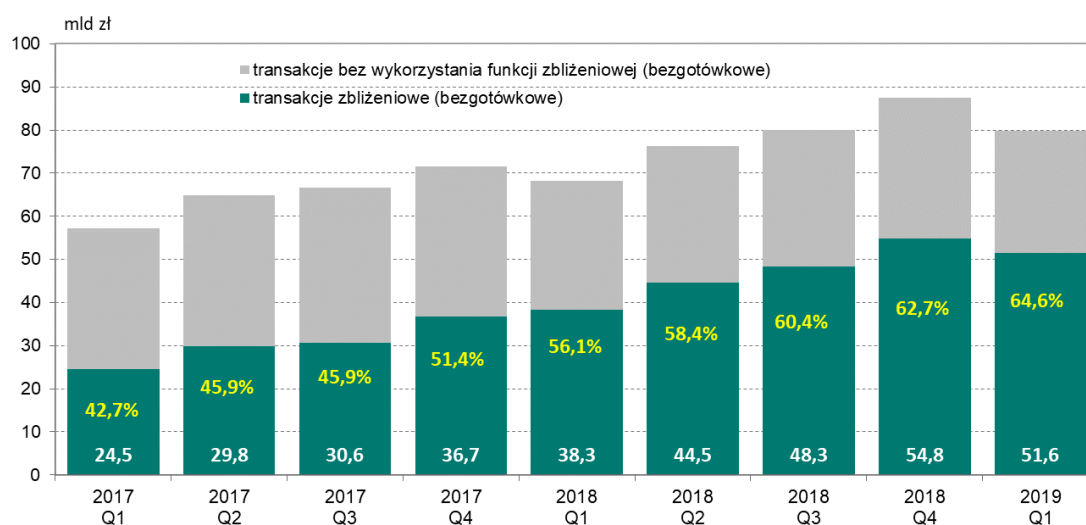
wynosił 78,1% (w poprzednim okresie wynosił 76,5%), czyli na przestrzeni dłuższego okresu obserwowany jest stały wzrost tego wskaźnika.

Łączna wartość przeprowadzonych transakcji wyniosła 51,6 mld zł. W porównaniu do kwartału poprzedniego wartość bezgotówkowych transakcji zbliżeniowych zmniejszyła się o 3,2 mld zł, co stanowi spadek o 6%. Udział transakcji zbliżeniowych w całości obrotów bezgotówkowych przeprowadzanych kartami płatniczymi wyniósł 64,6% (w poprzednim okresie wynosił 62,7%). Również ten wskaźnik na przestrzeni dłuższego okresu wykazuje tendencję rosnącą (wykres nr 3.15).

Wykres 3.14 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w liczbie wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Wykres 3.15 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w wartości wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

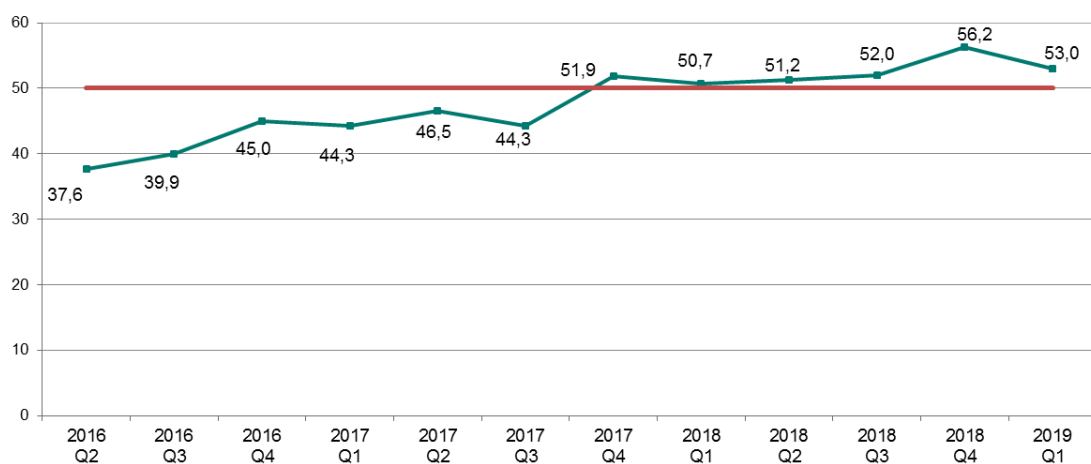
Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

W I kwartale 2019 r. średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 53 zł. W poprzednim kwartale wskaźnik ten wyniósł 56,2 zł. Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, można wskazać, że do III kwartału 2017 r. średnia wartość transakcji zbliżeniowej wynosiła mniej niż 50 zł, natomiast w ostatnich sześciu kwartałach wartość ta przekroczyła granicę 50 zł (wykres nr 3.16). Zaobserwowana zmiana, czyli wzrost średniej wartości transakcji zbliżeniowych przeprowadzanych przez klientów, może wynikać z faktu, że transakcje zbliżeniowe rozpowyszechniły się ponad model detalicznych płatności niskokwotowych, tj. ograniczonych górnym limitem 50 zł bez konieczności użycia PIN. Powszechność wykorzystywania płatności zbliżeniowych odnosi się zatem zarówno do płatności niskokwotowych (o wartości poniżej 50 zł), jak i płatności o wartości wykraczającej poza limit 50 zł dokonywanych przy użyciu karty.

Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

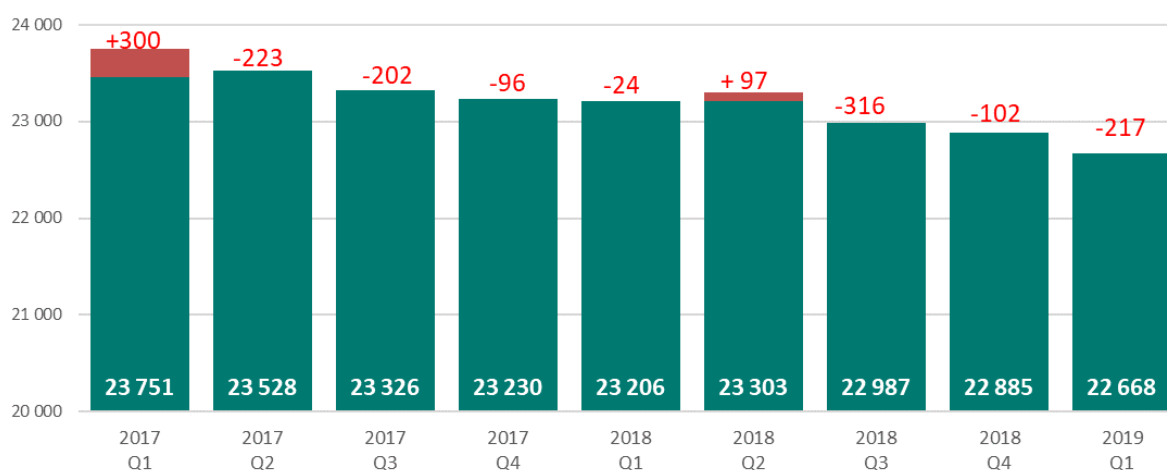
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych

4.1. Bankomaty

Według danych otrzymywanych od banków i niebankowych operatorów bankomatów, w ostatnich kwartałach systematycznie spadała liczba bankomatów. Od końca marca 2017 r. liczba dostępnych w Polsce bankomatów zmniejszyła się o 1083 szt. W samym I kwartale 2019 r. liczba bankomatów zmniejszyła się o 217 urządzeń. Na koniec marca 2019 r. w Polsce było 22.668 bankomatów (wykres nr 4.1), co oznacza spadek w porównaniu do poprzedniego kwartału o 1%.

Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

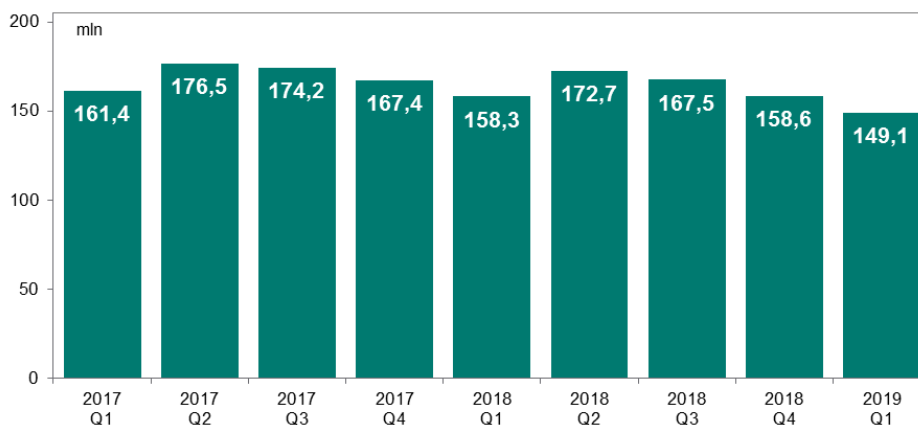

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

W I kwartale 2019 r. w bankomatach na terenie kraju odnotowano 149,1 mln transakcji wypłat gotówki. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zmniejszenie liczby wypłat o 9,5 mln, co stanowiło spadek o 6% (wykres nr 4.2).

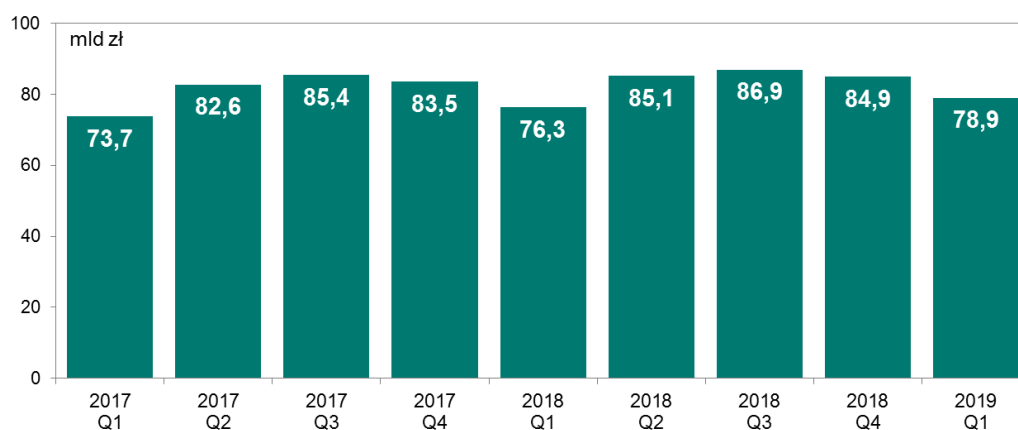
Wykres 4.2 Liczba (w mln) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od operatorów bankomatów

W I kwartale 2019 r. wypłaty gotówki w bankomatach opiewały na łączną kwotę 78,9 mld zł, czyli o 6 mld zł mniej niż w kwartale poprzednim (spadek o 7%) (wykres nr 4.3).

Wykres 4.3 Wartość (w mld zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

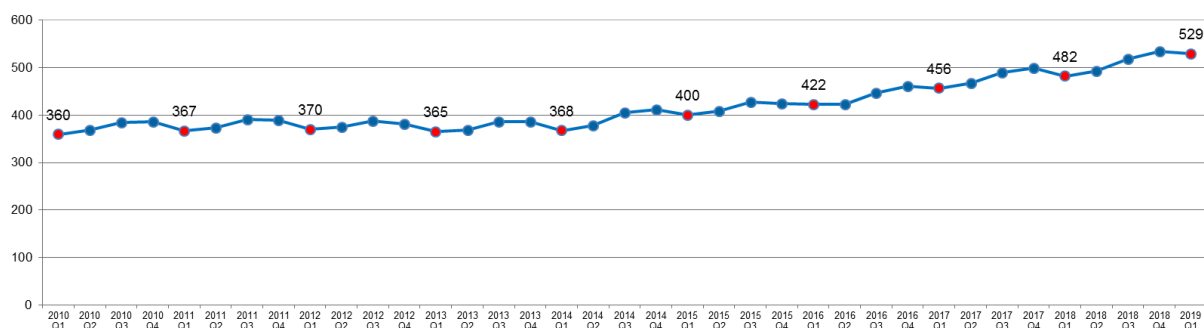

Źródło: dane od operatorów bankomatów

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty gotówki w bankomacie wynosiła 529 zł, czyli była niższa niż w poprzednim kwartale (535 zł). Średnią wartość pojedynczej wypłaty realizowanej w bankomacie na przestrzeni kolejnych kwartałów od 2010 r. przedstawiono na wykresie nr 4.4.

Spadł także wskaźnik częstości wypłat. W I kwartale 2019 r. dziennie jeden bankomat realizował średnio 73 wypłat gotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 75).

Wykres 4.4 Średnia wartość (w zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.

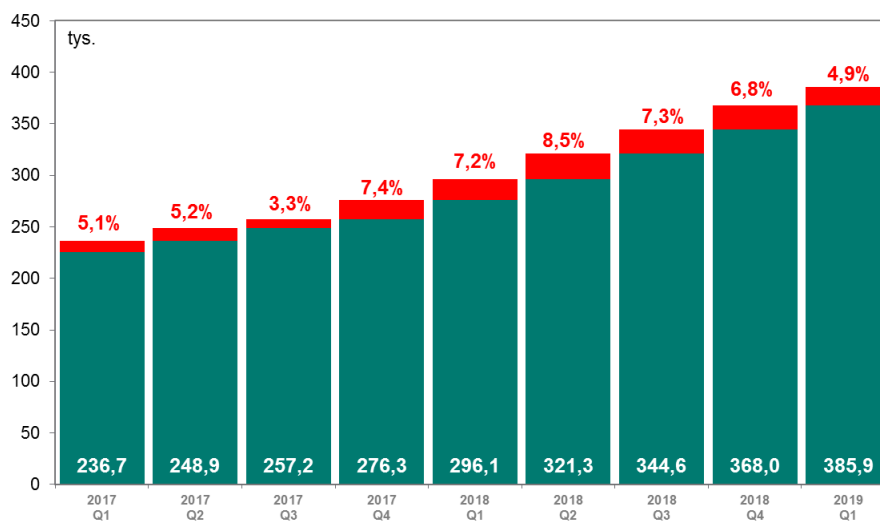

Źródło: dane od operatorów bankomatów

4.2. Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2019 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 385,9 tys. akceptantów. W I kwartale 2019 r., w porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów zwiększyła się o 17,9 tys., co stanowiło wzrost o 4,9% (wykres nr 4.5). Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy liczba akceptantów zwiększyła się o 89,7 tys., co stanowiło wzrost o 30%.

Wykres 4.5 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

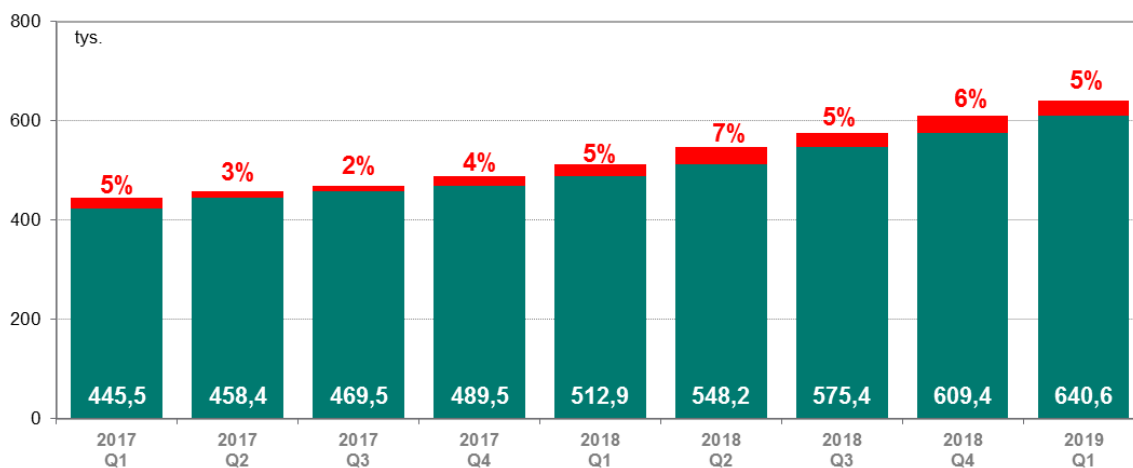

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.3. Punkty handlowo-usługowe

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2019 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 640,6 tys. punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych. W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba punktów handlowo-usługowych w I kwartale 2019 r. zwiększyła się o 31,2 tys. placówek, tj. wzrosła o 5%. Liczba punktów handlowo-usługowych od kilku lat rośnie. Wzrost tego wskaźnika oznacza wzrost dostępności sieci akceptacji dla potencjalnych klientów posługujących się bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi. W ciągu ostatniego roku liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności zwiększyła się o 127,7 tys. nowych placówek, co oznacza wzrost o 25% (wykres nr 4.6).

Wykres 4.6 Liczba (w tys.) punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

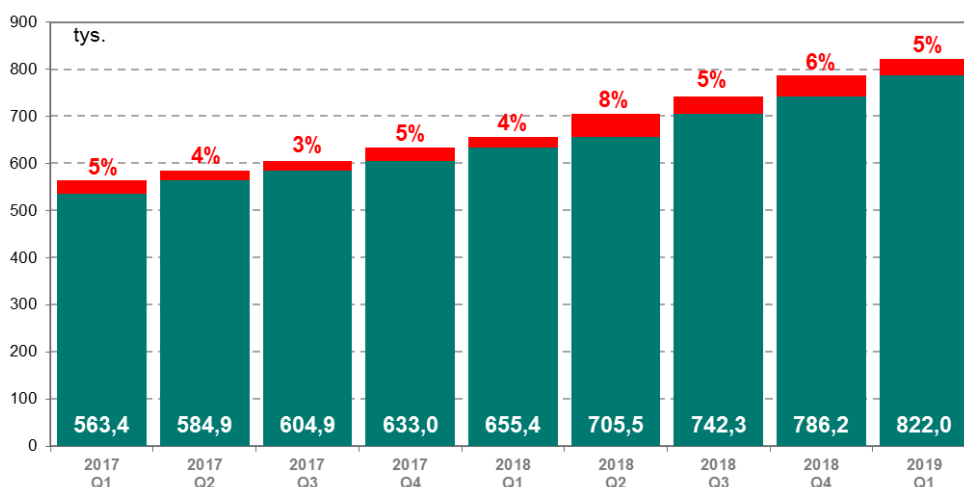
Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.4. Terminale POS

Na rynku akceptacji kart płatniczych zachodzą pozytywne zmiany, których odzwierciedleniem jest także systematyczny wzrost liczby terminali. Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec marca 2019 r. funkcjonowało łącznie 822 terminali POS. W porównaniu do poprzedniego kwartału było ich więcej o 35,8 tys. szt., co oznacza wzrost o 5% (wykres nr 4.7). Na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy liczba terminali POS na rynku polskim zwiększyła się o 166,7 tys. urządzeń, co stanowi wzrost o 25%.

Należy zauważyć, że wzrost sieci akceptacji następuje głównie poprzez rozpoczęcie akceptacji kart przez mniejszych akceptantów, na co niewątpliwie ma wpływ działalność Fundacji Polska Bezgotówkowa oferującej bezpłatne terminale płatnicze dla podmiotów, które dotychczas przyjmowały wyłącznie płatności gotówkowe.

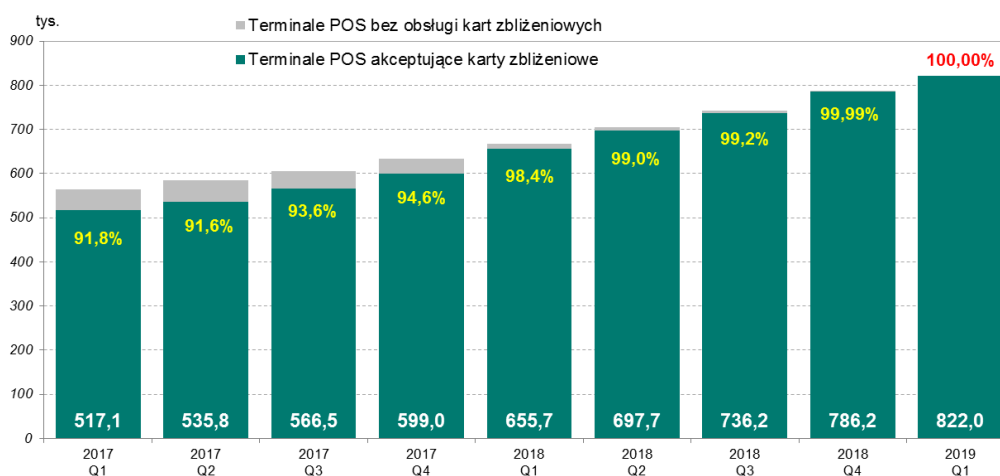
Wykres 4.7 Liczba (w tys.) terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Wskaźnikiem potwierdzającym zachodzące pozytywne zmiany jest rosnąca liczba terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych. Na podstawie danych pozyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych, na koniec marca 2019 r. wskaźnik nasycenia rynku w Polsce terminalami zbliżeniowymi wyniósł 100%. W analizowanym okresie było w Polsce 822 tys. takich terminali, co w porównaniu do kwartału poprzedniego stanowi wzrost o 4,6% (35,8 tys. nowych terminali zbliżeniowych). Liczbę terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej oraz udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich terminali POS dostępnych na rynku polskim, na przestrzeni kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r. przedstawia wykres nr 4.8.

Wykres 4.8 Liczba (w tys.) terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

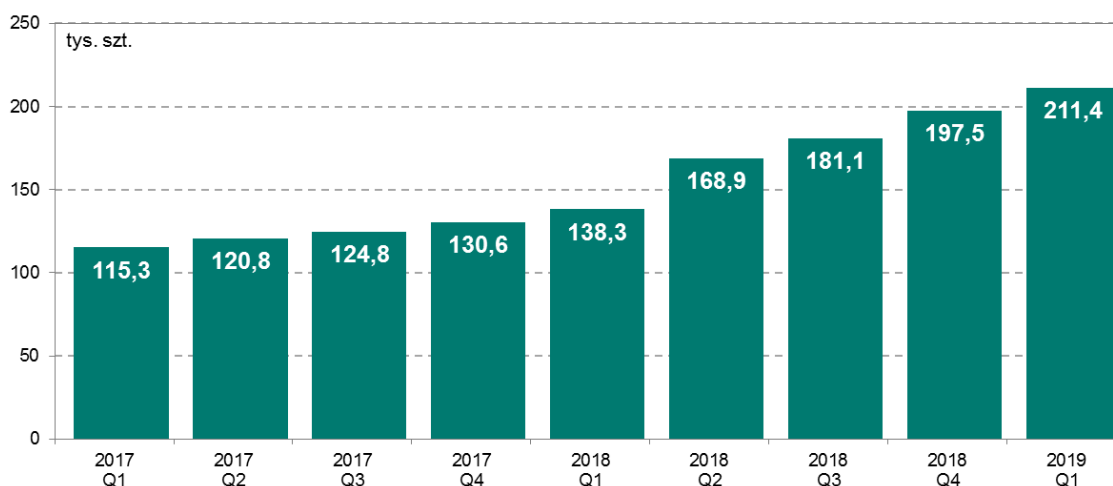

4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (*cash back*)

Od roku 2006 na rynku polskim jest dostępna usługa *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart wypłatę gotówki przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej. Użytkownicy kart mogą wypłacić dowolną kwotę w gotówce (dla kart Mastercard obowiązuje górny limit 500 zł, a dla kart VISA obowiązuje górny limit 300 zł) w ramach usługi *cash back*, niezależnie od wysokości transakcji bezgotówkowej dokonanej kartą.

Na koniec I kwartału 2019 r. wypłatę sklepową (*cash back*) oferowało swoim klientom około 211,4 tys. placówek handlowych (sklepy i supermarkety, stacje benzynowe, hotele, salony prasowe i inne punkty handlowo-usługowe). Oznacza to, że w okresie I kwartału 2018 r. liczba takich placówek wzrosła o 13,9 tys. kolejnych punktów, co stanowi wzrost o 7% (wykres nr 4.9).

Wykres 4.9 Liczba (w tys.) placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

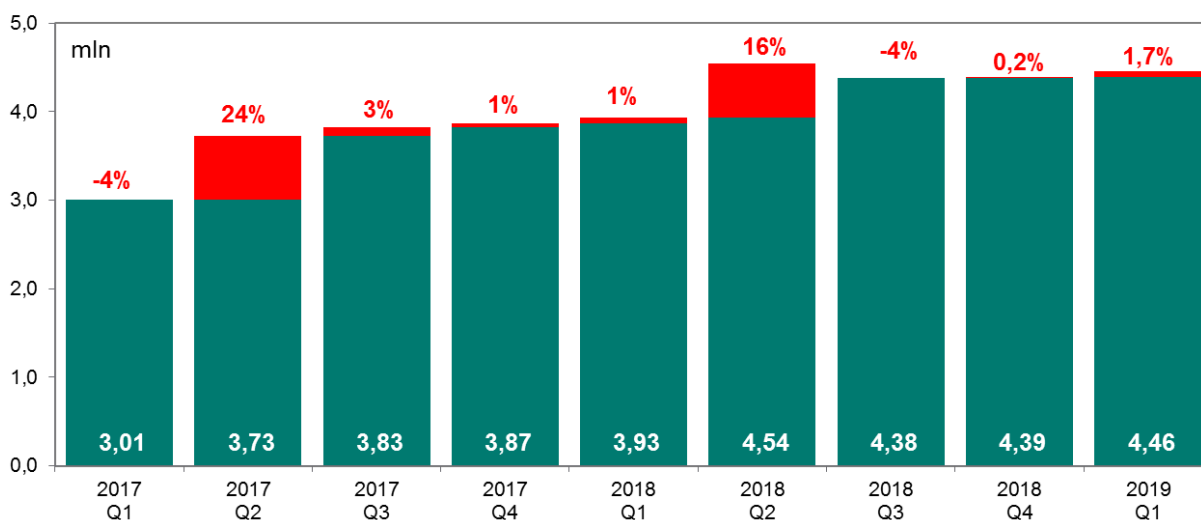

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Według danych uzyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych na rynku polskim znajdowało się 277 tys. terminali przystosowanych do obsługi wypłat sklepowych. Oznacza to, iż na przestrzeni kwartału przybyło ich 17,1 tys., co stanowi wzrost o 6,6%.

Na przestrzeni I kwartału 2019 r. dokonano 4,46 mln wypłat sklepowych (*cash back*) i było ich o 73 tys. więcej niż poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 1,7% (wykres nr 4.10).

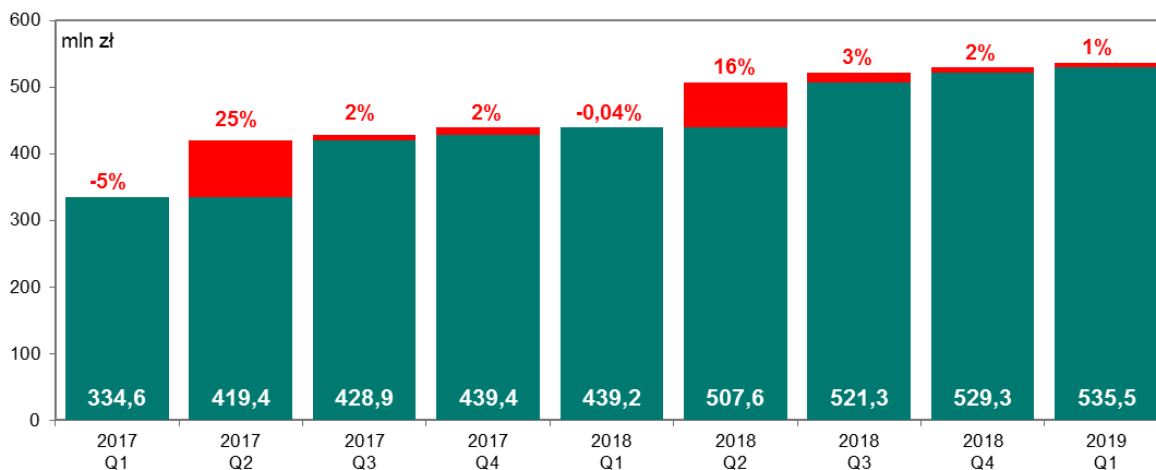
Wykres 4.10 Liczba (w mln) wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od wydawców kart płatniczych

W I kwartale 2019 r. wartość wypłat sklepowych wyniosła 535,5 mln zł, tj. więcej o 6,2 mln zł w porównaniu do poprzedniego kwartału, co stanowi wzrost o 1% (wykres nr 4.11).

Wykres 4.11 Wartość (w mln zł) wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

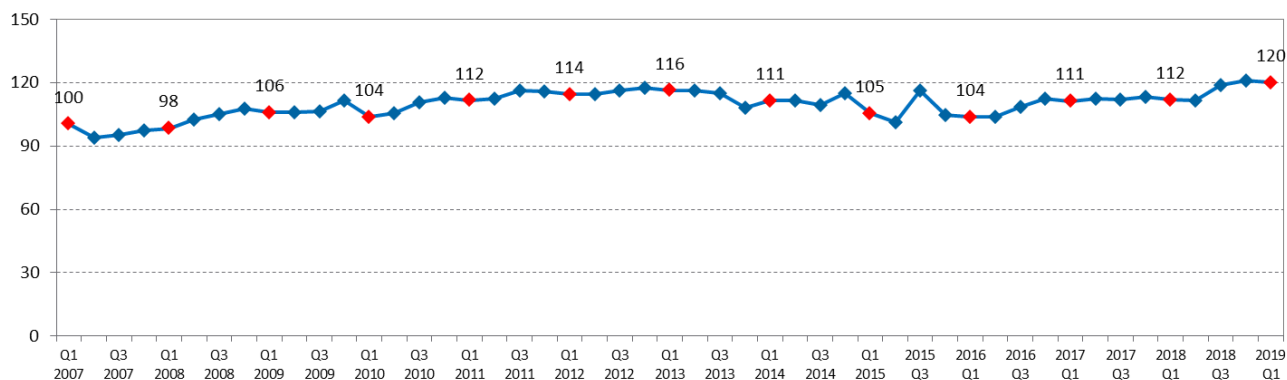

Źródło: dane od wydawców kart płatniczych

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty sklepowej dokonywanej przy użyciu karty wynosiła 120 zł (wykres nr 4.12). Wartość średniej pojedynczej wypłaty zmniejszyła się z poziomu 121 zł w poprzednim kwartale. Na przestrzeni dłuższego okresu, wartość średnia waha się w granicach od 94 zł do 121 zł. Rynek polski potwierdził prawidłowość, zaobserwowaną również na innych rynkach, iż wypłaty sklepowe są wykorzystywane przez klientów jako bieżące uzu-

pełnienie płynności portfela. Można zatem potwierdzić, iż wypłata sklepowa (*cash back*) z założenia nie konkuruje z wypłatami dokonywanymi w bankomatach.

Wykres 4.12 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wypłaty sklepowej (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2007 r.

Źródło: dane od wydawców kart płatniczych

Zestaw podstawowych wskaźników charakteryzujących liczbę i wartość transakcji realizowanych przy użyciu kart płatniczych na rynku polskim zaprezentowano w tabelach zamieszczonych w załącznikach nr 1 - 7.

Dodatkowo, szczegółowe dane dotyczące kart płatniczych w Polsce na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat są publikowane na stronie www.nbp.pl w katalogu: System płatniczy > Dane i analizy -> Karty płatnicze.

Opracowała Magdalena Rabong
Ekspert, Wydział Analiz i Badań
Departament Systemu Płatniczego NBP

Załącznik 1. Liczba kart płatniczych

Tabela 1. Liczba kart płatniczych w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2018 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2019 Q1
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	36 829 538 89,3%	+ 23 tys.	↗ +0,1%	36 852 489 89,2%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	4 407 782 10,7%	+ 38 tys.	↗ + 1%	4 445 710 10,8%
Karty debetowe Udział %	32 565 814 79,0%	+ 152 tys.	↗ + 0,5%	32 717 938 79,2%
Karty kredytowe Udział %	5 874 581 14,2%	- 8,5 tys.	↘ -0,1%	5 866 114 14,2%
Karty obciążeniowe Udział %	233 477 0,6%	- 0,8 tys.	↘ -0,3%	232 668 0,6%
Karty przedpłacone Udział %	2 563 448 6,2%	- 82 tys.	↘ -3%	2 481 479 6,0%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem Udział %	37 448 538 90,8%	- 14 tys.	↘ -0,04%	37 434 126 90,6%
Karty tylko z paskiem magnetycznym Udział %	2 278 136 5,5%	- 69 tys.	↘ -3%	2 208 691 5,3%
Karty wirtualne Udział %	1 052 983 2,6%	+ 130 tys.	↗ + 12%	1 183 019 2,9%
Karty tylko z mikroprocesorem EMV Udział %	451 633 1,1%	+ 16 tys.	↗ + 4%	467 471 1,1%
Karty z mikroprocesorem innym niż EMV Udział %	6 030 0,01%	- 1,1 tys.	↘ -19%	4 892 0,01%
OGÓŁEM:	41 237 320	+ 60,9 tys.	↗ + 0,1%	41 298 199
w tym:				
Karty płatnicze aktywne (w okresie kwartału) Udział % w ogólnej liczbie kart	27 591 020 66,9%	- 135,7 tys.	↘ -0,5%	27 455 318 66,5%

Załącznik 2. Liczba transakcji kartami

Tabela 2. Liczba transakcji kartowych w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA TRANSAKЦИИ KARTOWYCH	2018 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2019 Q1
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	1 391 697 228 96,3%	- 36,5 mln	↘ -3% ↗	1 355 202 206 96,4%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	53 528 224 3,7%	- 3,3 mln	↘ -6% ↘	50 222 965 3,6%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	1 272 878 715 88,1%	- 26,8 mln	↘ -2% ↗	1 246 067 223 88,7%
Transakcje gotówkowe Udział %	172 346 737 11,9%	- 13 mln	↘ -8% ↘	159 357 948 11,3%
Transakcje w kraju Udział %	1 384 196 964 95,8%	- 39,1 mln	↗ +3% ↘	1 345 048 393 95,7%
Transakcje poza krajem Udział %	61 028 488 4,2%	- 0,7 mln	↘ -1% ↗	60 376 778 4,3%
Karty debetowe Udział %	1 322 292 412 91,5%	- 32,9 mln	↘ -2% ↗	1 289 385 176 91,7%
Karty kredytowe Udział %	112 591 083 7,8%	- 5,8 mln	↘ -5% ↘	106 792 391 7,6%
Karty obciążeniowe Udział %	2 940 814 0,2%	- 0,2 mln	↘ -6% →	2 770 865 0,2%
Karty przedpłacone Udział %	7 401 143 0,5%	- 0,9 mln	↘ -12% →	6 476 739 0,5%
OGÓŁEM:	1 445 225 452	- 39,8 mln	↘ -3%	1 405 425 171
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	35,05		↘	34,03

Załącznik 3. Wartość transakcji kartami

Tabela 3. Wartość transakcji kartowych w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r. (według danych otrzymanych od banków)

WARTOŚĆ TRANSAKЦИИ KARTOWYCH (zł)	2018 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2019 Q1
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	161 875 617 710 84,4%	- 12,7 mld	↘ -8% ↗	149 148 449 790 84,9%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	29 872 667 879 15,6%	- 3,4 mld	↘ -11% ↘	26 517 441 698 15,1%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	87 433 683 886 45,6%	- 7,6 mld	↘ -9% ↘	79 847 717 362 45,5%
Transakcje gotówkowe Udział %	104 314 601 703 54,4%	- 8,5 mld	↘ -8% ↗	95 818 174 126 54,5%
Transakcje w kraju Udział %	182 060 219 442 94,9%	- 16,2 mld	↘ -9% ↘	165 882 252 815 94,4%
Transakcje poza krajem Udział %	9 688 066 146 5,1%	- 0,01 mld	↗ +1% ↗	9 783 638 673 5,6%
Karty debetowe Udział %	176 764 095 453 92,2%	- 14,8 mld	↘ -8% →	161 989 855 942 92,2%
Karty kredytowe Udział %	12 797 348 046 6,7%	- 1,1 mld	↘ -9% →	11 684 209 213 6,7%
Karty obciążeniowe Udział %	1 126 379 166 0,6%	- 0,01 mld	↘ -9% →	1 027 367 631 0,6%
Karty przedpłacone Udział %	1 060 462 924 0,6%	- 0,1 mld	↘ -13% ↘	919 458 702 0,5%
OGÓŁEM:	191 748 285 588	- 16,1 mld	↘ -8%	175 665 891 488
Średnia wartość pojedynczej transakcji	132,7		↘	125,0

Załącznik 4. Bezgotówkowe oraz gotówkowe transakcje kartami płatniczymi

Tabela 4. Transakcje kartowe bezgotówkowe oraz gotówkowe w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r. (według danych otrzymanych od banków)

TRANSAKcje KARTAMI PŁATNICZYMI	2018 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2019 Q1
BEZGOTÓWKOWE TRANSAKcje KARTAMI PŁAT.				
Liczba transakcji	1 272 878 715	- 26,8 mln	↘ - 2%	1 246 067 223
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartami	88,1%		↗	88,7%
w tym:				
Urządzenia akceptujące karty płatnicze	1 209 722 614	- 26,7 mln	↘ - 2%	1 183 059 614
Card not present	63 156 101	- 0,1 mln	↘ - 0,2%	63 007 609
w tym:				
Transakcje w kraju	1 215 060 099	- 26,4 mln	↘ - 2%	1 188 699 411
Transakcje poza krajem	57 818 616	- 0,5 mln	↘ - 1%	57 367 812
Wartość transakcji (w zł)	87 433 683 886	- 7,6 mld	↘ - 9%	79 847 717 362
Udział % w ogólnej wartości transakcji kartami	45,6%		↘	45,5%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	30,87		↘	30,17
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	68,7		↘	64,1
GOTÓWKOWE TRANSAKcje KARTAMI PŁAT.				
Liczba transakcji	172 346 737	- 13 mln	↘ - 8%	159 357 948
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartami	11,9%		↘	11,3%
w tym:				
Bankomaty (wyплаты)	157 721 855	- 12,7 mln	↘ - 8%	145 038 497
Kasy banku (wyплаты)	878 027	- 73,2 tys.	↘ - 8%	804 831
Wyплаты sklepowe (cash back)	4 388 340	+ 73,3 tys.	↗ + 2%	4 461 676
w tym:				
Transakcje w kraju	169 136 865	- 12,8 mln	↘ - 8%	156 348 982
Transakcje poza krajem	3 209 872	- 0,2 mln	↘ - 6%	3 008 966
Wartość transakcji (w zł)	104 314 601 703	- 8,5 mld	↘ - 8%	95 818 174 126
Udział % w ogólnej wartości transakcji kartami	54,4%		↗	54,5%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	4,18		↘	3,86
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	605,3		↘	601,3

Załącznik 5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Tabela 5. Płatności zbliżeniowe kartami płatniczymi - liczba kart, liczba transakcji oraz wartość transakcji (według danych otrzymanych od banków) oraz infrastruktura terminali płatniczych przystosowanych do płatności zbliżeniowych (według danych otrzymanych od agentów rozliczeniowych) w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r.

PŁATNOŚCI KARTAMI PŁATNICZYMI ZBLIŻENIOWYMI	2018 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2019 Q1
Liczba kart z funkcją zbliżeniową	34 675 149	+ 330 tys.	↗ +1%	35 005 485
Udział % kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart płatniczych	84,1%		↗	84,8%
Liczba terminali zbliżeniowych	786 151	+ 35,9 tys.	↗ +5%	822 036
Udział % terminali zbliżeniowych w ogólnej liczbie terminali	99,99%		↗	100,00%
Liczba transakcji zbliżeniowych	974 378 994	- 1,3 mln	↘ -0,1%	973 112 138
Udział % transakcji zbliżeniowych w ogólnej liczbie tr. bezgotówkowych	76,5%		↗	78,1%
Wartość transakcji zbliżeniowych	54 805 224 605	- 3,2 mld	↘ -6%	51 555 620 202
Udział % transakcji zbliżeniowych w ogólnej wartości tr. bezgotówkowych	62,7%		↗	64,6%
Średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej (zł)	56,2		↘	53,0

Załącznik 6. Wyплаты gotówki w bankomatach oraz wypłaty sklepowe (cash back)

Tabela 6. Wyплаты w bankomatach (według danych od operatorów bankomatów) oraz wypłaty sklepowe cash back (według danych od wydawców kart) w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r.

	2018 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2019 Q1
BANKOMATY				
Liczba bankomatów	22 885	-217	↘ -1%	22 668
Liczba wypłat w bankomacie	158 611 847	- 9,5 mln	↘ -6%	149 108 411
Wartość wypłat w bankomacie (w zł)	84 897 859 332	- 5,95 mld	↘ -7%	78 943 512 199
Średnia wartość wypłaty w bankomacie (zł)	535		↘	529
Średnia dzienna liczba wypłat przypadająca na pojedynczy bankomat	75,34		↘	73,09
Wyплаты sklepowe (cash back)				
Liczba placówek handlowo-usługowych	197 532	+ 13,9 tys.	↗ +7%	211 447
Liczba terminali	259 880	+ 17,1 tys.	↗ +7%	277 046
Liczba transakcji	4 388 340	+ 73 tys.	↗ +2%	4 461 676
Wartość transakcji (zł)	529 284 207	+ 6,2 mln	↗ +1%	535 505 468
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	121		↘	120

Załącznik 7. Rynek akceptacji kart płatniczych wg danych od agentów rozliczeniowych

Tabela 7. Wykorzystanie elektronicznych instrumentów płatniczych w IV kwartale 2018 r. oraz w I kwartale 2019 r. (według danych przekazanych przez agentów rozliczeniowych)

	2018 Q4	ZMIANA	ZMIA- NA%	2019 Q1
Rynek akceptacji kart płatniczych				
Liczba akceptantów	367 955	+ 17,9 tys.	↗ + 5%	385 886
Liczba punktów handlowo-usługowych	609 385	+ 31,2 tys.	↗ + 5%	640 602
Liczba urządzeń akceptujących elektroniczne instr. płatnicze	786 235	+ 35,8 tys.	↗ + 5%	822 036
Liczba transakcji	1 229 192 434	- 27,3 mln	↘ - 2%	1 201 886 980
Wartość transakcji (zł)	82 674 836 560	- 6,3 mld	↘ - 8%	76 367 913 709
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	67,3		↘ - 6%	63,5
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	17,0		↘ - 4%	16,2
TERMINALE POS				
Liczba akceptantów	339 696	+ 16,6 tys.	↗ + 5%	356 338
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	562 607	+ 27,9 tys.	↗ + 5%	590 545
Liczba urządzeń	786 235	+ 35,8 tys.	↗ + 5%	822 036
Liczba transakcji	1 200 986 046	- 27 mln	↘ - 2%	1 173 914 658
Wartość transakcji (zł)	78 843 048 308	- 6,2 mld	↘ - 8%	72 600 725 276
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	65,6		↘ - 6%	61,8
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na terminal	16,6		↘ - 4%	15,9
Płatności w Internecie				
Liczba akceptantów	28 259	+ 1,3 tys.	↗ + 5%	29 548
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	46 778	+ 3,3 tys.	↗ + 7%	50 057
Liczba transakcji	24 064 849	- 0,4 mln	↘ - 1%	23 708 676
Udział% transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	1,96%		↗	1,97%
Wartość transakcji (zł)	3 297 256 957	- 64,6 mln	↘ - 2%	3 232 611 428
Udział% transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	3,99%		↗	4,23%
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	137		↘	136
Średnia dzienna liczba transakcji	261 574		↗	263 430

Spis wykresów

Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od 2004 r.	4
Wykres 2.2 Liczba kart płatniczych aktywnych(w mln szt.) oraz ich udział procentowy w ogólnej liczbie kart wyemitowanych w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	5
Wykres 2.3 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec IV kwartału 2018 r. oraz I kwartału 2019 r.	5
Wykres 2.4 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec IV kwartału 2018 r. oraz I kwartału 2019 r.	6
Wykres 2.5 Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	7
Wykres 2.6 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	8
Wykres 2.7 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2017 r.	8
Wykres 2.8 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	9
Wykres 2.9 Liczba kart przedpłaconych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	10
Wykres 2.10 Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w IV kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.	10
Wykres 2.11 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	11
Wykres 2.12 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	12
Wykres 2.13 Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	13
Wykres 3.1 Liczba (w mln) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	14
Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w IV kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.	15
Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.	15
Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	16
Wykres 3.5 Udział wartości transakcji bezgotówkowych i gotówkowych przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2018 r. oraz I kwartale 2019 r.	16
Wykres 3.6 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	17
Wykres 3.7 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	18

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.	19
Wykres 3.9 Liczba (w mln szt.) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	20
Wykres 3.10 Wartość (w mld zł) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	20
Wykres 3.11 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.	21
Wykres 3.12 Liczba (w mln) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	21
Wykres 3.13 Wartość (w mld zł) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	22
Wykres 3.14 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w liczbie wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	23
Wykres 3.15 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w wartości wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	23
Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2016 r.	24
Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	25
Wykres 4.2 Liczba (w mln) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	26
Wykres 4.3 Wartość (w mld zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	26
Wykres 4.4 Średnia wartość (w zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.	27
Wykres 4.5 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	27
Wykres 4.6 Liczba (w tys.) punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	28
Wykres 4.7 Liczba (w tys.) terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	29
Wykres 4.8 Liczba (w tys.) terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2017 r.	29
Wykres 4.9 Liczba (w tys.) placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	30
Wykres 4.10 Liczba (w mln) wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	31

Wykres 4.11 Wartość (w mln zł) wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	31
Wykres 4.12 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wypłaty sklepowej (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2007 r.	32

---

www.nbp.pl

